

Bruxelles, 14. lipnja 2023.
(OR. en)

10602/23

Međuinstitucijski predmet:
2023/0179(NLE)

SOC 446
EMPL 310
EDUC 253
JEUN 162
ECOFIN 597
MI 524
FISC 127

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	13. lipnja 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 316 final
Predmet:	Prijedlog PREPORUKE VIJEĆA o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 316 final.

Priloženo: COM(2023) 316 final

Strasbourg, 13.6.2023.
COM(2023) 316 final

2023/0179 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju

{SWD(2023) 208 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Europski stup socijalnih prava služi kao orijentir za stvaranje **jake socijalne Europe** koja je **pravedna, uključiva i u kojoj svi imaju priliku napredovati**. Za dovršetak posebnih mjera utvrđenih u akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava potreban je zajednički angažman institucija EU-a, nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela, socijalnih partnera te civilnog društva.

Klimatske promjene, digitalizacija, sve veće nejednakosti i demografske promjene potaknuli su Europsku uniju (EU) na izradu politika za pokretanje **pravedne, održive i uključive tranzicije**, u čijem je središtu europski zeleni plan¹. Zbog **dalekosežnih posljedica** pandemije bolesti COVID-19 i agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine hitnost te tranzicije postala je još očitija.

Subjekti socijalne ekonomije, koji zapošljavaju oko 13,6 milijuna ljudi u EU-u², predvodnici su te tranzicije. Pokazali su iznimnu sposobnost poticanja **otpornosti i uključivosti zajednica i poslovnih modela, demokratskog sudjelovanja i gospodarstva koje je svima u interesu**. Usto znatno doprinose BDP-u u zemljama s najrazvijenijim strukturama socijalne ekonomije³.

Socijalna ekonomija krovni je pojam koji obuhvaća čitav niz privatnih subjekata koji daju prednost ljudima te društvenim i ekološkim ciljevima, a ne dobiti. Iako se opseg i pojmovi koji se upotrebljavaju za opisivanje koncepta socijalne ekonomije mogu razlikovati ovisno o nacionalnim tradicijama, taj koncept obično obuhvaća **zadruge, društva za uzajamnu pomoć, udruge** (uključujući dobrotvorne organizacije), **zaklade i socijalna poduzeća**. Osim što na prvo mjesto stavljaju ljude i planet, tim su subjektima zajednička i druga bitna načela, uključujući ponovno ulaganje dobiti u aktivnosti koje služe kolektivnom interesu odnosno društvu te demokratsko i/ili participativno upravljanje.

Prijedlog preporuke Vijeća o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju najavljen je u **akcijskom planu** Europske komisije **za socijalnu ekonomiju**⁴ iz 2021. Komisija je u tom akcijskom planu predložila konkretne korake koje treba poduzeti do 2030. kako bi se potaknule socijalne inovacije, unaprijedila socijalna ekonomija i njezini poslovni i organizacijski modeli te povećao njezin kapacitet da preobrazi gospodarstvo i društvo. U prvom je planu poticanje rasta socijalne ekonomije **stvaranjem povoljnih uvjeta, olakšavanjem pokretanja i širenja poduzeća te informiranjem javnosti o njezinu potencijalu**.

Europski parlament rezolucijom je podržao taj akcijski plan⁵. U skladu je sa Zaključcima Vijeća iz 2015. o promicanju socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Europski zeleni plan”, COM(2019) 640 final.

² Podatak se odnosi na EU-28. Vidjeti Europski gospodarski i socijalni odbor, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (Najnovija kretanja u socijalnoj ekonomiji u Europskoj uniji), 2017., str. 66.

³ Na primjer, 10 % BDP-a u Francuskoj, <https://www.economie.gouv.fr/leconomie-sociale-et-solidaire>.

⁴ Komunikacija Komisije „Izgradnja gospodarstva za ljude: akcijski plan za socijalnu ekonomiju”, COM(2021) 778 final.

⁵ Rezolucija Europskog parlamenta od 6. srpnja 2022. o akcijskom planu EU-a za socijalnu ekonomiju (2021/2179(INI)).

socijalnog razvoja u Europi⁶, u kojima se potvrđuje važnost promicanja socijalne ekonomije, a Europska komisija poziva na poduzimanje mjera za poticanje razvoja tog sektora.

Dodana vrijednost socijalne ekonomije

Socijalna ekonomija može uvelike pridonijeti rješavanju niza društvenih pitanja. Iskorištavanjem vlastitih prednosti, npr. **otvaranjem kvalitetnih radnih mjesta, poticanjem socijalnog uključivanja i uključivanja na tržište rada te promicanjem održivog razvoja**, socijalna ekonomija može pomoći u ostvarenju [europskog stupa socijalnih prava](#) i njegovih temeljnih načela **jednakih mogućnosti i pristupa tržištu rada, pravednih radnih uvjeta te socijalne zaštite i uključenosti**. Konkretno, socijalna ekonomija može imati veliku ulogu u postizanju ambicioznih **glavnih ciljeva EU-a za 2030.** iz akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava, i to da najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine bude zaposleno i najmanje 60 % svih odraslih osoba svake godine sudjeluje u osposobljavanju te da se broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti smanji za najmanje 15 milijuna, čime se doprinosi nacionalnim obvezama država članica za postizanje tih ciljeva⁷.

Socijalna ekonomija to bi postigla stvaranjem radnih mjesta i gospodarskih prilika koje pomažu **mladim i starijim osobama te skupinama u nepovoljnom položaju** (kao što su dugotrajno nezaposlene osobe, osobe koje pate od psihičkih ili fizičkih bolesti, neaktivne, niskokvalificirane osobe, osobe s invaliditetom te osobe migrantskog, manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla, uključujući Rome) **da se uključe na tržište rada** i u društvo. Ujedno pomaže u stvaranju **pravednih radnih uvjeta** uključivanjem zaposlenika u upravljanje i donošenje odluka. To je posebno važno jer se te skupine često suočavaju s posebno visokim rizikom od siromaštva ili socijalne isključenosti. Mogućnosti koje nudi socijalna ekonomija, posebice u suradnji s tradicionalnim poduzećima, mogu biti i **odskočna daska drugim sektorima tržišta rada**. U okviru socijalne ekonomije zapošljava se i velik udio žena⁸ te se pružaju usluge koje ženama pomažu da se uključe na tržište rada, npr. skrb za djecu. Prijedlog stoga doprinosi **strategiji za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.**⁹, kojom se nastoje ukloniti rodne razlike na tržištu rada te postići ravnopravnost u različitim sektorima gospodarstva.

Pružanjem mogućnosti zapošljavanja prilagođenih potrebama pojedinaca i lokalnog gospodarstva te prilika za osposobljavanje i prekvalifikaciju subjekti socijalne ekonomije mogu pomoći radnicima u **razvoju vještina i znanja potrebnih za prilagodbu promjenama na tržištu rada**. To je posebno važno u kontekstu usporedne tranzicije. Razvoj vještina potencijalno može ublažiti manjak radne snage i pridonijeti ukupnom gospodarskom rastu. Na primjer, subjekti socijalne ekonomije često provode osposobljavanje na radnom mjestu i osiguravaju programe učenja kroz rad čijoj kvaliteti pridonosi kultura razmjene znanja koja proizlazi iz zajedničkog i suradničkog sustava vrijednosti u tom sektoru. Neki subjekti

⁶ Zaključci Vijeća o promicanju socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja (15071/15).

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava”, COM(2021) 102 final.

⁸ U nekim je zemljama taj postotak znatno veći nego u tradicionalnom privatnom sektoru ili čak javnom sektoru. Na primjer, u Francuskoj 40 % zaposlenih u privatnom sektoru (ne uključujući socijalnu ekonomiju) i 63 % zaposlenih u javnom sektoru čine žene, u usporedbi sa 68 % u socijalnoj ekonomiji. CNCRESS, *État des lieux de l'égalité femmes-hommes dans l'Économie Sociale et Solidaire* (Trenutačno stanje rodne ravnopravnosti u socijalnoj i solidarnoj ekonomiji), 2019., str. 6.

⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.”, COM(2020) 152 final.

socijalne ekonomije nude tečajeve za stjecanje digitalnih i zelenih vještina koji su dostupni skupinama u nepovoljnom položaju te na taj način doprinose pravednijoj tranziciji.

Budući da subjekti socijalne ekonomije uglavnom polaze od lokalnog angažmana pa su izravnije povezani sa zajednicama i građanima i dobro su upoznati s njihovim problemima, imaju velik potencijal da budu **socijalni inovatori** i pronađu rješenja koja su šire primjenjiva te doprinesu sustavnim društvenim promjenama. U okviru socijalne ekonomije mogu se pronaći inovativni načini za pružanje osnovnih socijalnih usluga komplementarnih javnim uslugama koje se nude na nacionalnoj razini, i to nastojanjem da se **zajednički i troškovno učinkovito pruže kvalitetne socijalne usluge usmjerene na osobu**. Na primjer, subjekti socijalne ekonomije mogu biti važni partneri javnih tijela u pružanju visokokvalitetnih usluga skrbi, kako je potvrđeno u europskoj strategiji za skrb¹⁰.

Socijalna ekonomija može poduprijeti i industrijsku strategiju EU-a¹¹. U strategiji su predstavljeni izazovi s kojima se suočava 14 industrijskih ekosustava, među kojima je i ekosustav „lokalne i socijalne ekonomije”, kako bi se postigla usporedna tranzicija te povećala njegova otpornost. Subjekti socijalne ekonomije imaju velik potencijal za **razvoj održivih proizvoda i usluga te za upravljanje uključivim poslovnim modelima**. Inovativni primjeri uključuju energetske zajednice i zadruge, ekološku poljoprivredu, održivi turizam te kružne proizvode i usluge. Subjekti socijalne ekonomije i inovatori često se smatraju predvodnicima zelene tranzicije koji je čine pravednijom i uključivijom jer je temelje na vrijednostima solidarnosti.

Poslovni modeli socijalne ekonomije donose **vrijednost lokalnim gospodarstvima i društvima** poticanjem uključivosti, otpornosti i održivosti. Čvrsto su ukorijenjeni u lokalnom gospodarstvu, a cilj im je služiti zajednici u kojoj se nalaze primjenom koncepta lokaliziranih inovacija koje u najvećoj mogućoj mjeri iskorištavaju lokalne resurse i sredstva te potiču priljev gospodarske dobiti i prihoda natrag u lokalno gospodarstvo. Na taj se način potiču lokalno gospodarstvo i revitalizacija jer se povećava broj novih poduzeća i radnih mjesta u sektorima koji su posebno važni za ta područja. To uključuje poljoprivredu i proizvodnju ekološke hrane u ruralnim i udaljenim područjima, u najudaljenijim regijama EU-a¹², na područjima kojima je potrebna gospodarska obnova te u plavom gospodarstvu. Subjekti socijalne ekonomije mogu razvijati i kružno gospodarstvo jačanjem mjera za dizajn održivih proizvoda te povećanjem učestalosti popravaka i ponovne uporabe, kao i većim opsegom prikupljanja i recikliranja otpada, čime se potiče funkcionalno tržište sekundarnih sirovina. Osim toga, s obzirom na to da pomažu revitalizirati ruralna i udaljena područja, subjekti socijalne ekonomije mogu pomoći u ublažavanju demografskih trendova u tim regijama.

Izazovi

Vidljivost i priznavanje socijalne ekonomije na nacionalnoj i regionalnoj razini posljednjih su se godina poboljšale¹³. Više od polovine država članica uspostavilo je ciljane pravne okvire i

¹⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o europskoj strategiji za skrb, COM(2022) 440 final.

¹¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Azuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe”, COM(2021) 350 final.

¹² EU broji devet najudaljenijih regija – Francuska Gijana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion i Saint-Martin (Francuska), Azori i Madeira (Portugal) te Kanarski otoci (Španjolska) – smještenih u zapadnom Atlantskom oceanu, Karipskom bazenu, amazonskoj šumi i Indijskom oceanu. U njima živi ukupno 4,8 milijuna građana.

¹³ Europska komisija, Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje, Carini, C., Borzaga, C., Chiomento, S., et al., *Social enterprises and their ecosystems in Europe – Comparative*

politike za socijalna poduzeća i/ili socijalnu ekonomiju. Međutim, dokazi upućuju na to da mjere koje su poduzele države članice **nisu uvijek dovodile do djelotvornih rezultata**. To se može pripisati:

- **nedostatku jasnoće i razumijevanja načela i opsega** socijalne ekonomije,
- nedostatnom prepoznavanju **dobrane vrijednosti socijalne ekonomije** za društvo i gospodarstvo, posebice kao odgovor na nove trendove,
- mjerama potpore koje nisu kontinuirano dosljedne i/ili koje nepotrebno ograničavaju subjekte socijalne ekonomije na određene aktivnosti ili vrste poslovnih modela¹⁴,
- rascjepkanosti pravnih okvira,
- ograničenim administrativnim i političkim kapacitetima država članica,
- **nedostatku točnih podataka i statističkih podataka** o sektoru, što ograničava razumijevanje njegove veličine i utjecaja i
- nedostatku **prilagođenog financiranja** za pojedine faze životnog ciklusa subjekata socijalne ekonomije¹⁵.

Posljedica je **neiskorišten potencijal** tog sektora u mnogim zemljama EU-a. Na primjer, udio plaćenog zapošljavanja 2017. iznosio je između 0,6 % i 9,9 % u svim državama članicama, s prosjekom EU-a od 6,3 %¹⁶. To pokazuje različit stupanj razvoja tog sektora u cijelom EU-u.

Prilagodba politika i zakonodavstva potrebama socijalne ekonomije složena je zadaća zbog raznolikosti subjekata i alternativnih poslovnih modela koje obuhvaća te sektora u kojima subjekti djeluju, npr. poljoprivreda, građevinarstvo, ponovna uporaba i popravci, gospodarenje otpadom, energija i klima, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, nekretnine, obrazovanje, skrb, umjetnost.

Na socijalnu ekonomiju stoga utječe više **horizontalnih i sektorskih politika i odredbi** kao što su odredbe kojima se uređuju politika tržišta rada, zdravstvene usluge i usluge skrbi, obrazovanje, vještine i osposobljavanje, oporezivanje, javna nabava, tržišno natjecanje, industrija, lokalni i regionalni razvoj te teritorijalna suradnja. Kao rezultat toga, socijalna ekonomija može se djelotvorno podupirati jedino primjenom sveobuhvatnog pristupa u kojem se uzimaju u obzir svi međupovezani aspekti s utjecajem na taj sektor.

Cilj prijedloga

Kako bi se djelotvorno iskoristio potencijal socijalne ekonomije, javna tijela trebaju **prilagoditi i pravne okvire i ciljne politike**¹⁷. Osim toga, djelotvorna organizacija

synthesis report (Socijalna poduzeća i njihovi ekosustavi u Europi – komparativno objedinjeno izvješće), Ured za publikacije, 2019.

¹⁴ Na primjer, pravni status u nekim zemljama prikladan za određene kategorije socijalnih poduzeća, npr. socijalna poduzeća za radnu integraciju (WISE), može biti preuzak za socijalne potrebe koje te organizacije moraju ispunjavati. Osim toga, ako se pravila EU-a, kao što su pravila o javnoj nabavi, prerestriktivno prenesu, subjekti socijalne ekonomije mogli bi za to ispaštati.

¹⁵ Manjak financijskih sredstava za socijalna poduzeća u Europi procijenjen je na gotovo milijardu EUR godišnje, dok se manjak za mikrofinanciranje procjenjuje na 12,9 milijardi EUR godišnje u cijelom EU-u. Procjenjuje se da je za potporu socijalnoj ekonomiji iz proračuna EU-a mobilizirano najmanje 2,5 milijardi EUR tijekom programskog razdoblja 2014.–2020., a cilj je Komisije povećati razinu potpore za razdoblje 2021.–2027.

¹⁶ Podatak se odnosi na EU-28. Vidjeti Europski gospodarski i socijalni odbor, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (Najnovija kretanja u okviru socijalne ekonomije u Europskoj uniji), 2017., str. 69.

administrativnih i institucijskih struktura presudna je za razumijevanje posebnih potreba sektora i olakšavanje komunikacije s njegovim dionicima.

Budući da je ta zadaća složena, Komisija je tijekom godina razvila smjernice i resurse za javna tijela o raznim temama. Primjeri uključuju vodič [Kupujmo na društveno osviješten način](#), izvješće [Osiguravanje funkcioniranja društveno odgovorne javne nabave](#), priručnik za [pravne okvire za socijalna poduzeća](#), sažetke politika o [mjeranju društvenog učinka](#) i [kružnom gospodarstvu](#), [studije o digitalizaciji](#) i [suradnji između socijalne ekonomije i tradicionalnih poduzeća](#) te izvješće o [klasterima socijalnih i ekoloških inovacija](#).

Stoga možemo iskoristiti te resurse i alate i bogato iskustvo država članica i partnerskih zemalja koje nisu članice EU-a kako bismo izradili **sveobuhvatne, dosljedne i ažurirane preporuke** o tome kako promicati socijalnu ekonomiju u svim područjima politika i pravnim okvirima.

Cilj je predložene inicijative poboljšati **pristup tržištu rada i socijalno uključivanje** podupiranjem država članica u **uključivanju socijalne ekonomije u socioekonomske politike** te **izradom mjera potpore i stvaranjem povoljnog okruženja za taj sektor**. Predloženim podupiranjem socijalne ekonomije nastoji se potaknuti održiv gospodarski i industrijski razvoj, doprinijeti teritorijalnoj koheziji u državama članicama te poduprijeti socijalne inovacije. To će se postići oslanjanjem na istraživanje, iskustva i povratne informacije dionika kako bi se izradile preporuke o tome **kako prilagoditi javne politike i pravne okvire** za potporu socijalnoj ekonomiji, posebice u područjima u kojima je ona slabije razvijena. Osim toga, moći će se izraditi i preporuke o **prilagodbi administrativnih i institucionalnih struktura** za potporu tim subjektima i suradnju s dionicima u tom sektoru.

Predložena inicijativa ostvarit će sinergije s drugim mjerama najavljenima u akcijskom planu za socijalnu ekonomiju. Prije svega, usko je povezana s **portalom za socijalnu ekonomiju**, pokrenutim usporedno s ovim prijedlogom, čiji je cilj informiranje i olakšavanje pristupa informacijama i resursima za potporu socijalnoj ekonomiji. Portal će sadržavati informacije o politikama i programima financiranja EU-a, smjernice, činjenice i brojke, kao i primjere dobre prakse.

U dva radna dokumenta službi Komisije o poreznim pitanjima priložena ovoj Preporuci navedene su činjenične informacije o trenutačnom stanju pravnih okvira za oporezivanje u državama članicama te sudska praksa o tim pitanjima:

- [\[SWD\(2023\) xyzx\]](#) o **relevantnim okvirima oporezivanja za subjekte socijalne ekonomije**, koji se temelji na analizama i informacijama koje su dostavila tijela država članica i dionici socijalne ekonomije, te
- [\[SWD\(2023\) xyzx\]](#) o **nediskriminirajućem oporezivanju dobrotvornih organizacija i njihovih donatora: načela koja proizlaze iz sudske prakse EU-a**, u kojem se opisuje to ključno načelo kako ga tumači Sud Europske unije.

Kako je najavljeno u **programu rada Komisije za 2023.**¹⁸, Komisija će predstaviti i inicijativu o prekograničnim aktivnostima udruga na jedinstvenom tržištu, čiji je cilj uklanjanje regulatornih i administrativnih prepreka na jedinstvenom tržištu za udruge koje su

¹⁷ Na primjer, u [izvješću](#) o projektu Buying for social impact (Kupovanje s društvenim učinkom) ističe se da je društveno odgovornu javnu nabavu lakše provesti u zemljama u kojima postoje pravni okviri ili pravni oblici za socijalna poduzeća.

¹⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Program rada Komisije za 2023.: Odlučna i ujedinjena Unija, COM(2022) 548 final.

aktivne u više država članica. Inicijativa će pridonijeti jačanju gospodarskog i društvenog učinka udruga u EU-u. Cilj zakonodavne inicijative povezan je s ciljem preporuke Vijeća da se unaprijedi socijalno uključivanje i pristup tržištu rada poticanjem povoljnog okruženja za socijalnu ekonomiju koje poboljšava regulatorne i administrativne uvjete za subjekte socijalne ekonomije.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Akcijski plan za socijalnu ekonomiju nastavlja se na **Inicijativu za socijalno poduzetništvo**¹⁹ (2011.), odnosno kratkoročni akcijski plan za podupiranje rasta socijalnih poduzeća i poticanje rasprave o srednjoročnim/dugoročnim strategijama za taj sektor. Temelji se na **Inicijativi za novoosnovana i rastuća poduzeća**²⁰ (2016.), čiji je širi cilj bio inovativnim *start-up* poduzećima pružiti prilike da postanu vodeća svjetska poduzeća poboljšanjem partnerstava, razvojem vještina, pristupanjem financiranju i uklanjanjem prepreka za *start-up* poduzeća (uključujući subjekte socijalne ekonomije) za širenje poslovanja na jedinstvenom tržištu.

Zajedno s akcijskim planom za socijalnu ekonomiju, ovaj prijedlog dodatno unapređuje provedbu preporuka navedenih u Zaključcima Vijeća iz 2015. o promicanju socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja u Europi.

Osim što doprinosi ciljevima utvrđenima u okviru **europskog stupa socijalnih prava** i akcijskog plana za njegovu provedbu, kako je prethodno navedeno, ovaj je prijedlog povezan s drugim inicijativama u područjima politike **zapošljavanja i socijalnog uključivanja**.

Kako bi se uspješno provela **europska strategija za skrb** te poboljšala situacija i primatelja i pružatelja skrbi u cijelom EU-u, ključno je osigurati zajedničku predanost svih dionika. Subjeksi socijalne ekonomije donose dodanu vrijednost pružanju visokokvalitetnih usluga skrbi jer primjenjuju pristup usmjeren na ljude te ponovno ulažu dobit u svoju misiju i lokalne zajednice. Stvaranje okruženja koje podupire socijalnu ekonomiju, uključujući bolji pristup financiranju, može pomoći da se postigne cilj pružanja kvalitetnih, cjenovno pristupačnih i dostupnih usluga skrbi u cijelom EU-u. Isto tako može dovesti do pravednijih radnih uvjeta za radnike, posebno poticanjem socijalnog dijaloga u skladu s **Prijedlogom preporuke Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji**²¹. To se odnosi i na ciljeve utvrđene u okviru **europskog jamstva za djecu**²² jer subjeksi socijalne ekonomije mogu imati ulogu u osmišljavanju i pružanju kvalitetnih usluga za djecu, posebice za djecu kojoj je potrebna pomoć, kao što su uključivo obrazovanje, skrb nakon nastave, razonoda i kulturne aktivnosti. **Strategijom EU-a o pravima djeteta**²³ posebno se jača angažman EU-a borbi protiv siromaštva djece te zaštiti djece i adolescenata od nasilja. Svi dijelovi društva, uključujući subjekte socijalne ekonomije, trebali bi pridonijeti promicanju mjera za borbu protiv nasilja i diskriminacije, posebno ugrožene djece.

¹⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Inicijativa za socijalno poduzetništvo: stvaranje povoljne klime za socijalna poduzeća, ključne dionike u socijalnoj ekonomiji i inovacijama”, COM(2011) 0682 final.

²⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Budući predvodnici u Europi: inicijativa za novoosnovana i rastuća poduzeća”, COM(2016) 0733 final.

²¹ Prijedlog preporuke Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji, COM(2023) 38 final.

²² Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu.

²³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Strategija EU-a o pravima djeteta”, (COM(2021) 142 final).

Prijedlog je povezan i s **Unijom ravnopravnosti** te s njom povezanim strategijama, uključujući **Strategiju za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.**, **Strategiju o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.**²⁴, **Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ osoba**²⁵, **Akcijski plan EU-a za antirasizam**²⁶ i **strateški okvir EU-a za Rome za razdoblje 2020.–2030.**²⁷ Rješavanjem problema s kojima se suočavaju skupine u nepovoljnom položaju i nedovoljno zastupljene skupine socijalna ekonomija može pomoći ljudima u uključivanju na tržište rada i borbi protiv socijalne isključenosti.

Prijedlog služi i kao doprinos **akcijskom planu za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.**²⁸, kojim se nastoje poduprijeti uspješna integracija i uključivanje migranata i građana EU-a migrantskog podrijetla u društva EU-a. Migranti se integriraju u okviru socijalne ekonomije, primjerice tako što im se nude mogućnosti za rad putem socijalnih poduzeća za radnu integraciju koja su prilagođena njihovim potrebama.

Podupiranjem socijalne ekonomije u uključivanju mladih na tržište rada putem osposobljavanja, naukovanja i zapošljavanja (uključujući promicanje socijalnog poduzetništva) države članice mogu povećati broj kvalitetnih mogućnosti dostupnih mladima, čime se otvara put provedbi **pojačane Garancije za mlade**²⁹.

Socijalna ekonomija može pridonijeti i smanjenju nedostatka vještina prekvalifikacijom i usavršavanjem pojedinaca putem osposobljavanja na radnom mjestu i drugih oblika osposobljavanja. Ovaj je prijedlog stoga povezan s **Programom vještina za Europu**³⁰ i njegovim ciljevima jačanja održive konkurentnosti, osiguravanja socijalne pravednosti i izgradnje otpornosti. Komisija je u svibnju 2022. pokrenula partnerstvo „Pakt za vještine” kako bi se poboljšale vještine osoba koje rade u sektoru lokalne i socijalne ekonomije. Savez provodi Plan za sektorsku suradnju u području vještina, pri čemu su u prvom planu socijalna poduzeća aktivna u uključivanju na tržište rada³¹.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je komplementaran i usklađen s nizom drugih inicijativa EU-a.

²⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.”, COM(2021) 101 final.

²⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025.”, COM(2020) 698 final.

²⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025.”, COM(2020) 565 final.

²⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Unija jednakosti: strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma”, COM(2020) 620 final.

²⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021.–2027.”, COM(2020) 758 final.

²⁹ Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade 2020/C 372/01 (SL C 372, 4.11.2020., str. 1.–9.).

³⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost”, COM(2020) 274 final.

³¹ B-WISE je projekt koji se financira iz programa Erasmus+ i čiji je cilj razviti europsku strategiju za rješavanje potreba za vještinama, posebice digitalnim vještinama, u sektoru socijalnih poduzeća za radnu integraciju.

U skladu je s **europskim zelenim planom** Europske komisije, kojim se žele postići klimatska neutralnost i resursna učinkovitost EU-a do 2050. te **programom politike za digitalno desetljeće**³², odnosno vizijom digitalne suverenosti u Europi koja se temelji na jasnim ciljevima i načelima. Konkretno, socijalna ekonomija može pridonijeti aktualnim mjerama i ostvariti koristi od njih u okviru **dugoročne strategije za konkurentnost**³³, **industrijskog plana u okviru zelenog plana**³⁴, **akta o industriji s nultom neto stopom emisija**³⁵ te **plana REPowerEU**³⁶ kako bi se povećala konkurentnost europske industrije s nultom neto stopom emisija i podržala brza tranzicija na klimatsku neutralnost. Kako bi istaknula i ojačala tu ulogu, Europska komisija objavila je u studenome 2022. **Tranzicijski put za industrijski ekosustav „lokalne i socijalne ekonomije”**³⁷, koji je izrađen u suradnji s dionicima i u kojem je utvrđeno 14 područja djelovanja u okviru industrijske strategije EU-a. U **Preporuci Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti**³⁸ potvrđuje se i da subjekti socijalne ekonomije mogu pomoći osigurati da ta tranzicija bude socijalno poštena i pravedna.

Komisija je objavila smjernice za države članice³⁹ kojima ih potiče na rješavanje problema nedostatka radne snage i vještina pri ažuriranju njihovih **nacionalnih energetske i klimatskih planova** kako bi se osiguralo dovoljno kvalificirane radne snage za prelazak na čistu energiju. Subjekti socijalne ekonomije mogu biti uključeni u te instrumente strateškog planiranja.

Prijedlogom se podupire provedba **akcijskog plana za kružno gospodarstvo**⁴⁰, donesenog u ožujku 2020. Kako bi se savladala trostruka kriza povezana s klimom, gubitkom bioraznolikosti i onečišćenjem, akcijskim planom nastoji se mjere za kružno gospodarstvo uključiti u sve sektore i politike i tako izgraditi klimatski neutralno, resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo. Međusektorska priroda socijalne ekonomije i njezina vodeća uloga u stvaranju radnih mjesta povezanih s kružnim gospodarstvom mogu doprinijeti razvoju sektora. Socijalna ekonomija može prije svega doprinijeti nastojanju Komisije da se potakne uporabu održivih proizvoda na temelju **prijedloga o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda**⁴¹, kao i popravke i ponovnu uporabu robe,

³² Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030. (SL L 323, 19.12.2022., str. 4.–26.).

³³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, COM(2023) 168 final.

³⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija”, COM(2023) 62 final.

³⁵ COM(2023) 161 – Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija).

³⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija „Plan REPowerEU”, COM(2022) 230 final.

³⁷ Izvješće [Tranzicijski put za lokalnu i socijalnu ekonomiju](#).

³⁸ U skladu s Preporukom Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti (SL C 243, 27.6.2022., str. 35.–51.).

³⁹ Obavijest Komisije o smjernicama državama članicama za ažuriranje nacionalnih energetske i klimatskih planova za razdoblje 2021.–2030. (SL C 495, 29.12.2022., str. 24.–55.).

⁴⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu”, COM(2020) 98 final.

⁴¹ Prijedlog uredbe o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ (2022/0095 (COD)).

kako je navedeno u akcijskom planu za kružno gospodarstvo. Prijedlog je relevantan i za **strategiju za MSP-ove**⁴², kojom se podupiru mala i srednja poduzeća u svim sektorima smanjenjem regulatornog opterećenja te poboljšanjem pristupa tržištima i financiranju.

Naposljetku, prijedlog pridonosi postizanju **ciljeva održivog razvoja** donesenih 2015. u okviru Programa održivog razvoja do 2030. Ujedinjenih naroda. Socijalna ekonomija doprinosi većini ciljeva održivog razvoja u nekom obliku, posebno cilju iskorjenjivanja siromaštva (1. cilj održivog razvoja) i osiguravanju dostojanstvenog rada i gospodarskog rasta (8. cilj održivog razvoja). Međunarodni politički zamah za socijalnu ekonomiju sve je veći nakon donošenja **Rezolucije o dostojanstvenom radu te socijalnoj i solidarnoj ekonomiji** na 110. Međunarodnoj konferenciji rada Međunarodne organizacije rada 10. lipnja 2022.⁴³, **Preporuke OECD-a o socijalnoj i solidarnoj ekonomiji i socijalnim inovacijama** 10. lipnja 2022.⁴⁴ te donošenja **Rezolucije Ujedinjenih naroda o promicanju socijalne i solidarne ekonomije za održivi razvoj**⁴⁵ 18. travnja 2023.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog će se temeljiti na članku 292. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s člankom 149. UFEU-a i člankom 153. točkama (h) i (j) UFEU-a.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

U prijedlogu se državama članicama daju preporuke o strategijama i politikama kojima se potvrđuje, podupire i nadograđuje doprinos socijalne ekonomije olakšavanju pristupa tržištu rada i socijalnom uključivanju. Prijedlog uključuje preporuke o mjerama za podupiranje ujednačenog razvoja socijalne ekonomije u cijelom EU-u i o promicanju inovativnih pristupa zapošljavanju u suradnji sa sektorom. U skladu je s načelom supsidijarnosti jer se njime utvrđuju ključna načela koja su posebno korisna za države članice u kojima je taj sektor manje razvijen, a državama članicama daje se fleksibilnost u načinu provedbe preporuka.

U prijedlogu se posebno uzimaju u obzir velike razlike u tradiciji, opsegu i pojmovima koji se koriste u socijalnoj ekonomiji u državama članicama. On ne utječe znatno na financijsku ravnotežu država članica ni njihovu sposobnost održavanja odnosno uvođenja ambicioznijih politika.

• Proporcionalnost

Prijedlogom se podupiru i dopunjuju mjere država članica za poboljšanje pristupa tržištu rada i socijalnog uključivanja tako što se uvode mjere koje pridonose stvaranju poticajnog okruženja za socijalnu ekonomiju. U njemu se uzimaju u obzir velike razlike u praksi i sustavima država članica, kao i to da bi različite nacionalne, regionalne ili lokalne okolnosti mogle dovesti do razlika u načinu provedbe preporuka. Zbog toga države članice imaju fleksibilnost da prilagode provedbu prijedloga svojim jedinstvenim okolnostima.

Načelo proporcionalnosti bilo je ključno za odabir odgovarajućeg instrumenta za prijedlog.

⁴² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Strategija za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu”, COM(2020) 103 final.

⁴³ https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/110/reports/texts-adopted/WCMS_848633/lang--en/index.htm.

⁴⁴ <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-economy/social-economy-recommendation/>.

⁴⁵ <https://unsse.org/wp-content/uploads/2023/04/A-77-L60.pdf>.

- **Odabir instrumenta**

Instrument je prijedlog preporuke Vijeća. Temelji se na postojećem zakonodavstvu i politici EU-a te je u skladu s vrstom instrumenata dostupnih za mjere EU-a u području zapošljavanja i socijalne politike. Kao neobvezujući pravni instrument, preporuka odražava pretpostavku da države članice imaju pravnu nadležnost u području socijalne politike. Isto tako odražava velike razlike u tradiciji, opsegu, pojmovima i stupnju razvoja socijalne ekonomije u EU-u. Preporuka pokazuje predanost država članica provedbi navedenih ciljeva i mjera te služi kao čvrsta osnova za suradnju na razini EU-a u tom području.

3. **REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA**

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija je provela opsežno savjetovanje s javnošću i širokim rasponom dionika o ovoj inicijativi. Postupak je uključivao objavljivanje **poziva na očitovanje**, mišljenje **Europskog odbora regija** o perspektivama i sastanke sa **socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva, Odborom za zapošljavanje i Odborom za socijalnu zaštitu te Stručnom skupinom za socijalnu ekonomiju i socijalna poduzeća. Međuklub Europskog parlamenta za socijalnu ekonomiju i Europski gospodarski i socijalni odbor** (preko Interesne skupine za socijalnu ekonomiju) također su dali svoj doprinos očekivanom području primjene prijedloga.

Cilj tih savjetovanja bio je postići uravnotežen pregled svih vrsta uključenih dionika – država članica, subjekata socijalne ekonomije, posrednika u financiranju i akademske zajednice. Postupak savjetovanja omogućio je uvide koji su uzeti u obzir u pripremnom radu i koji su u prijedlog unijeli dodatne perspektive. Pojednosti o postupku savjetovanja analizirane su u **radnom dokumentu službi Komisije** priloženom ovom prijedlogu.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Osim informacija dobivenih tijekom savjetovanja s dionicima, prijedlog se temelji na opsežnim dokazima prikupljenima posljednjih godina o političkim i pravnim okvirima za socijalnu ekonomiju. Ključni izvori dokaza bili su:

- [mapiranje ekosustava socijalnih poduzeća u svim zemljama EU-a iz 2020.](#), za koje su se istraživači savjetovali s više od 750 dionika, uključujući oblikovatelje politika, predstavnike socijalnih poduzeća, mreže socijalnih poduzeća i druge organizacije za potporu, akademsku zajednicu i stručnjake iz svih država članica i šire,
- [instrument politike za bolje poduzetništvo, detaljna preispitivanja politike socijalnog poduzetništva](#) u nekoliko država članica i međunarodne smjernice o [mjenju društvenog učinka za socijalnu i solidarnu ekonomiju](#) te o [pravnim okvirima za socijalnu i solidarnu ekonomiju](#) izrađeni u suradnji s OECD-om,
- preporuka OECD-a o socijalnoj i solidarnoj ekonomiji i socijalnim inovacijama donesena 10. lipnja 2022. te [Smjernice politike o mjenju društvenog učinka za socijalnu i solidarnu ekonomiju](#),
- studija iz 2017. [„Najnovija kretanja u okviru socijalne ekonomije u Europskoj uniji”](#), koju je proveo Međunarodni centar za istraživanje i informiranje o javnoj, socijalnoj i zadružnoj ekonomiji za Europski gospodarski i socijalni odbor,

- studija iz 2020. [o učinku Komisijine inicijative za socijalno poduzetništvo iz 2011.](#) i njezinih daljnjih mjera, koja se temelji na više od 300 razgovora provedenih s nizom dionika iz svih država članica EU-a, i
- [Tranzicijski put za lokalnu i socijalnu ekonomiju](#) te informacije zaprimljene tijekom postupka zajedničke izrade.

- **Procjena učinka**

Predloženi instrument, odnosno preporuka Vijeća, sadržava smjernice o tome kako prilagoditi okvire politike i pravne okvire za potporu subjektima socijalne ekonomije, a državama članicama omogućuje fleksibilnost u osmišljavanju i provedbi mjera u skladu s njihovim nacionalnim praksama te ovisno o prirodi njihovih ekosustava socijalne ekonomije. Stoga nije potrebna procjena učinka.

Prijedlog bi mogao stvoriti poticajnije okruženje za socijalnu ekonomiju, posebno u državama članicama u kojima je ona slabije razvijena. To će pridonijeti ujednačenijem razvoju tog sektora u cijelom EU-u.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

U ovoj se Preporuci poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Socijalna ekonomija daje prednost društvenoj i ekološkoj odgovornosti, sudjelovanju i demokratskom upravljanju, što je u skladu s Poveljom, u kojoj je promicanje jednakosti i solidarnosti u prvom planu.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema financijski učinak na proračun EU-a.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

U točki 23. preporučuje se državama članicama da donesu ili ažuriraju svoje strategije socijalne ekonomije u roku od 18 mjeseci od donošenja prijedloga.

U točki 24. preporučuje se državama članicama da preispitaju i poboljšaju svoje administrativne i institucijske okvire na svim razinama upravljanja.

U točki 25. preporučuje se državama članicama da prate i ocjenjuju svoju provedbu preporuke Vijeća na nacionalnoj razini te da u taj proces uključe regionalna i lokalna tijela i dionike. Komisija će pratiti provedbu putem redovitih savjetovanja s državama članicama preko Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu zaštitu.

U točki 26. od država članica se traži da službeno izvijeste o napretku u provedbi Preporuke najkasnije četiri godine nakon njezina donošenja i ponovno pet godina nakon toga.

Kako bi se teret izvješćivanja za vlade EU-a sveo na najmanju moguću razinu, točno vrijeme izrade prvog izvješća trebalo bi se podudarati s okvirom za izvješćivanje predviđenim u Preporuci OECD-a o socijalnoj i solidarnoj ekonomiji te socijalnim inovacijama. Na temelju toga Komisija će pripremiti izvješće o provedbi ove Preporuke i podnijeti ga na raspravu Odboru za zapošljavanje i Odboru za socijalnu zaštitu.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U točkama od 1. do 3. navode se ciljevi i područje primjene ove Preporuke.

U točki 4. navode se definicije socijalne ekonomije i socijalnog poduzeća.

U točkama od 5. do 8. preporučuje se državama članicama da uspostave mjere kojima se **potiče pristup tržištu rada i socijalnom uključivanju** putem socijalne ekonomije. Točnije:

U točki 5. državama članicama se preporučuje da uspostave **politike tržišta rada** radi potpore zaposlenicima u socijalnim poduzećima i njihovu ponovnom uključivanju na tržište rada te suradnji između javnih službi za zapošljavanje, subjekata socijalne ekonomije i tradicionalnih poduzeća kako bi se lakše doprlo do mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, radi promicanja socijalnog poduzetništva kao način samozapošljavanja i zapošljavanja općenito, omogućivanja većem broju osoba s invaliditetom da se uključe na tržište rada te promicanja socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja kako bi se osigurali pravedni radni uvjeti.

U točki 6. državama članicama se preporučuje da uzmu u obzir i podrže doprinos subjekata socijalne ekonomije **socijalnom uključivanju** te da ih uključe u osmišljavanje i pružanje socijalnih usluga i usluga skrbi, stanovanja te obrazovanja i aktivnosti za djecu i mlade.

U točki 7. državama članicama se preporučuje dopodupiru **osposobljavanje i razvoj vještina** u području socijalne ekonomije korištenjem informacija o vještinama povezanim s potrebama tržišta, suradnjom sa socijalnom ekonomijom kako bi se olakšalo osposobljavanje zaposlenika, nastojanjima da se osiguraju vještine koje nedostaju i olakša prelazak zaposlenika na tržište rada te osnivanjem nacionalnih ili transnacionalnih centara za stručnost u području socijalne ekonomije u suradnji s pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

U točki 8. državama članicama se preporučuje da ojačaju ulogu subjekata socijalne ekonomije u podupiranju **socijalnih inovacija** i u ključnim sektorima lokalnog razvoja i zapošljavanja te da se nadovezuju na doprinos socijalne ekonomije **pravednoj usporednoj tranziciji**, uz istodobno poticanje održivog gospodarskog i industrijskog razvoja i teritorijalne kohezije.

U točkama od 9. do 21. državama članicama se preporučuje da razviju poticajne okvire za socijalnu ekonomiju osmišljavanjem i provedbom sveobuhvatnih strategija za taj sektor. Točnije:

U točki 13. državama članicama se preporučuje da poboljšaju **pristup javnom i privatnom financiranju** socijalne ekonomije tako da omoguće stvaranje ekosustava socijalnog financiranja i iskoriste dostupna sredstva, kao što su fondovi EU-a.

U točkama od 14. do 16. državama članicama se preporučuje da **poboljšaju pristup subjekata socijalne ekonomije tržištima** poticanjem korištenja društveno odgovorne javne nabave u skladu s mogućnostima koje nudi postojeći europski pravni okvir za javnu nabavu i podupiranjem suradnje između subjekata socijalne ekonomije i tradicionalnih poduzeća.

U točki 17. državama članicama se preporučuje da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste trenutačno područje primjene **pravila o državnim potporama** u okviru prava EU-a kako bi poduprle socijalnu ekonomiju.

U točki 18. državama članicama se preporučuje da se pobrinu da **sustavi oporezivanja** ne ometaju razvoj socijalne ekonomije, procijene podupiru li porezni sustavi u dovoljnoj mjeri njezin razvoj te potiču prekogranično filantropsko djelovanje.

U točki 19. državama članicama se preporučuje da podrže subjekte socijalne ekonomije u primjeni **postupaka mjerenja društvenog učinka i upravljanja njime** koji se upotrebljavaju za mjerenje i procjenu društvenog učinka određenog projekta ili organizacije.

U točkama 20. i 21. državama članicama se preporučuje da **pobliže upoznaju javnost** sa socijalnom ekonomijom i njezinim doprinosima, među ostalim praćenjem razvoja i uspješnosti socijalne ekonomije s pomoću **istraživanja, podataka i statistike**.

U točki 22. podržava se namjera Komisije da podupre provedbu preporuke Vijeća, među ostalim daljnjim mjerama.

Točke od 23. do 26. odnose se na postupak provedbe, praćenja i evaluacije.

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292. u vezi s člankom 149. i člankom 153. točkama (h) i (j),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija⁴⁶,

budući da:

- (1) Europski stup socijalnih prava⁴⁷, predstavljen 17. studenoga 2017., obuhvaća niz načela za potporu pravednim i funkcionalnim tržištima rada i sustavima socijalne skrbi. Ona uključuju načelo 1. o pravu na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje, načelo 2. o rodnoj ravnopravnosti, načelo 3. o jednakim mogućnostima, načelo 4. o aktivnoj potpori zapošljavanju, načelo 5. o sigurnom i prilagodljivom zaposlenju te načela 11. i 16.–20. o socijalnoj zaštiti i uključivanju djece, osoba s invaliditetom i beskućnika te pristupu osnovnim uslugama, zdravstvenoj i dugotrajnoj skrbi.
- (2) U lipnju 2021. Europsko vijeće je, u skladu s Izjavom iz Porta⁴⁸, podržalo glavne ciljeve Unije za 2030., utvrđene u Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava⁴⁹. Tim se ciljevima nastoji postići stopa zaposlenosti od najmanje 78 %, ostvariti cilj da godišnje najmanje 60 % svih odraslih sudjeluje u osposobljavanju te da se broj osoba koje su izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti (od čega najmanje 5 milijuna djece) smanji za najmanje 15 milijuna. Države članice zatim određuju nacionalne ciljeve u sva tri područja kako bi pomogle u postizanju tih zajedničkih ciljeva.
- (3) Unatoč napretku ostvarenom u proteklom desetljeću u pogledu smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, 2021. još je bilo ugroženo 95,4 milijuna ljudi. Rizik od siromaštva povećao se za osobe koje žive u kućanstvima u kojima (gotovo) nema zaposlenih, a razina i trajanje siromaštva pogoršali su se u mnogim državama

⁴⁶ Mišljenje Odbora regija „Stvaranje poticajnog okruženja za socijalnu ekonomiju – lokalna i regionalna perspektiva” (CDR 5492/2022).

⁴⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava”, COM(2021) 102 final.

⁴⁸ <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>.

⁴⁹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava”, COM(2021) 102 final.

članicama. Kvalitetno i održivo zapošljavanje ključno je za ublažavanje tog problema. Zahvaljujući njezinu načinu funkcioniranja, mjerama i ciljevima, socijalna ekonomija ima ključnu ulogu u povećanju socijalnog uključivanja i omogućivanju jednakog pristupa tržištu rada. Ona stoga doprinosi uspješnoj provedbi europskog stupa socijalnih prava.

- (4) Subjekti socijalne ekonomije mogu stvarati i zadržati kvalitetna radna mjesta; oni doprinose socijalnom uključivanju i uključivanju na tržište rada skupina u nepovoljnom položaju i stvaranju jednakih mogućnosti za sve. To je u skladu s okvirom za uključiv oporavak, kako je istaknuto u Smjernicama za politike zapošljavanja država članica utvrđenima Odlukom Vijeća (EU) 2022/2296⁵⁰. Mogu i poticati održiv gospodarski i industrijski razvoj te promicati aktivno sudjelovanje građana u društvu. Subjekti socijalne ekonomije isto tako znatno doprinose europskim sustavima socijalne skrbi dopunjavanjem javnih usluga, revitalizacijom europskih ruralnih i rijetko naseljenih područja te preuzimanjem važne uloge u međunarodnoj razvojnoj politici.
- (5) Europska komisija donijela je 9. prosinca 2021. akcijski plan za socijalnu ekonomiju⁵¹. Akcijski plan doprinos je prioritetu Europske komisije u pogledu izgradnje „gospodarstva u interesu građana” te je usklađen sa Zaključcima Vijeća iz 2015. o promicanju socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja u Europi⁵². Komisija je u akcijskom planu predložila konkretne mjere koje treba provesti i na razini Unije i na nacionalnoj razini. Cilj je tih mjera poboljšati socijalne inovacije, poduprijeti razvoj socijalne ekonomije te ojačati njezinu socijalnu i ekonomsku transformativnu moć. Mjere su usmjerene na osiguravanje odgovarajućih uvjeta za napredak socijalne ekonomije, stvaranje prilika za osnivanje i rast subjekata socijalne ekonomije te osiguravanje veće vidljivosti socijalne ekonomije i njezina potencijala. Europski parlament podržao je akcijski plan u svojoj rezoluciji donesenoj 6. srpnja 2022.⁵³
- (6) Socijalna ekonomija, koja se u nekim državama članicama naziva i solidarnom ekonomijom i/ili socijalnom i solidarnom ekonomijom, obuhvaća raznoliki raspon subjekata s različitim poslovnim i organizacijskim modelima koji prednost daju društvenoj i/ili ekološkoj svrsi, a ne dobiti. Ti subjekti mogu imati različite pravne oblike, kao što su zadruge, društva za uzajamnu pomoć, udruge i zaklade, te mogu obuhvaćati i socijalna poduzeća, koja su u nekim državama članicama priznata kao poseban pravni oblik. Dijele zajednička načela ponovnog ulaganja većine dobiti u društvene i/ili ekološke svrhe te demokratskog i/ili participativnog upravljanja. Konkretni modeli upravljanja koji primjenjuju subjekti socijalne ekonomije razlikuju se ovisno o njihovoj prirodi, opsegu i kontekstu djelovanja. Načelo demokratskog ili participativnog upravljanja stoga poprima različite oblike, od izravnog uključivanja članova u postupke upravljanja do reprezentativnog uključivanja članova ili partnera u zasebne funkcije upravljanja i rukovodstva. Na primjer, u zadrugama, društvima za

⁵⁰ Odluka Vijeća (EU) 2022/2296 od 21. studenoga 2022. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica (SL L 304, 24.11.2022., str. 67.–77.).

⁵¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Izgradnja gospodarstva za ljude: akcijski plan za socijalnu ekonomiju”, COM(2021) 778 final.

⁵² Zaključci Vijeća o promicanju socijalnog gospodarstva kao ključnog pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja (15071/15).

⁵³ Rezolucija Europskog parlamenta od 6. srpnja 2022. o akcijskom planu EU-a za socijalnu ekonomiju (2021/2179(INI)).

uzajamnu pomoć i udrugama to načelo često ima oblik „jedna osoba, jedan glas”. Procese donošenja odluka u subjektima socijalne ekonomije karakteriziraju sustavi kontrole i odnosa između različitih aktera koji sudjeluju u subjektu, uključujući rukovoditelje, partnere, zaposlenike i korisnike. Okupljanjem tih različitih aktera subjekti socijalne ekonomije promiču višedionički rad, u čijem se središtu nalazi kultura sudjelovanja, odgovornosti i transparentnosti i koji su usmjereni na postizanje zajedničkog cilja.

- (7) Subjekti socijalne ekonomije često nastoje stvoriti gospodarske prilike kojima se promiče socijalno uključivanje i radna integracija skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s invaliditetom i osobe koje pate od problema s mentalnim zdravljem. Socijalna poduzeća za radnu integraciju vrsta su socijalnog poduzeća usmjerena na pomaganje tim skupinama ljudi da se uključe u društvo i rad osiguravanjem radnih mjesta s različitim razinama vještina te uključivim i fleksibilnim radnim uvjetima. Na primjer, osiguravanjem jezične potpore radnicima migrantima te prilagođenih zadataka i radnih okruženja za osobe s invaliditetom tim se skupinama može ponuditi rješenje za izlazak iz siromaštva i socijalne isključenosti. Te mogućnosti zapošljavanja mogu poslužiti kao odskočna daska prema drugim sektorima tržišta rada i pomoći u prevladavanju prepreka zapošljavanju dugotrajno nezaposlenih i drugih osoba koje se suočavaju s poteškoćama u pristupu tržištu rada.
- (8) Nova socijalna poduzeća mogu uvelike pridonijeti otvaranju radnih mjesta i pozitivnim društvenim promjenama. Socijalna ekonomija može nekim nedovoljno zastupljenim skupinama, kao što su žene i mladi, pružiti prilike za ulazak na tržište rada ili osnivanje socijalnih poduzeća. Prema podacima konzorcija Global Entrepreneurship Monitor 55 % socijalnih poduzetnika u svijetu čine muškarci, a 45 % žene, dok je broj samozaposlenih muškaraca dvostruko veći od broja samozaposlenih žena. Nedavno istraživanje Eurobarometra o stavovima mladih prema socijalnom poduzetništvu pokazalo je da mladi cijene važnost društvenih i ekoloških ciljeva te participativnog vodstva. Države članice mogle bi razmotriti načine za smanjenje nepotica mjeri za potencijalne poduzetnike, kao što je osiguravanje da zadrže pristup socijalnoj sigurnosti i zaštiti. Neke države članice smanjile su doprinose za socijalno osiguranje kako bi potaknule subjekte socijalne ekonomije na zapošljavanje radnika. Osiguravanje poticajnog okvira za prijenos poslovanja na zaposlenike radi osnivanja radničkih zadruga također može biti način da se osigura nastavak poslovanja malih i obiteljskih poduzeća te izbjegne gubitak radnih mjesta, na primjer u slučaju restrukturiranja.
- (9) Subjekti socijalne ekonomije potiču i uključivanje mladih, posebice mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih. Oni osiguravaju programe osposobljavanja i razvoja vještina te naukovanja iz Preporuke Vijeća od 15. ožujka 2018. o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja⁵⁴ te mogućnosti zapošljavanja. Stoga doprinose ciljevima utvrđenima u Garanciji za mlade iz Preporuke Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade⁵⁵ i Preporuci Vijeća od 16. lipnja 2022. o

⁵⁴ Preporuka Vijeća od 15. ožujka 2018. o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja (SL C 153, 2.5.2018., str. 1.–6.).

⁵⁵ Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (SL C 372, 4.11.2020., str. 1.–9.).

europskom pristupu mikrokvifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost⁵⁶. Sredstvima Unije, kao što je program Europskog socijalnog fonda plus uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1057⁵⁷, mogu se podupirati subjekti socijalne ekonomije u toj ulozi. U tu su svrhu u državama članicama provedene uspješne suradničke inicijative između javnih službi za zapošljavanje i subjekata socijalne ekonomije⁵⁸. U okviru tih inicijativa subjekti socijalne ekonomije imaju važnu ulogu u prepoznavanju osoba kojima je potrebna pomoć te u izradi prilagođenih planova kako bi im se pomoglo u socijalnoj i profesionalnoj integraciji, uključujući osposobljavanje i mogućnosti zapošljavanja.

- (10) Subjekti socijalne ekonomije mogu promicati pravedne radne uvjete uključivanjem zaposlenika u upravljanje i donošenje odluka. Promicanjem socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja u području socijalne ekonomije mogu se poboljšati radni uvjeti zaposlenika. Države članice mogu poticati i nadovezivati se na taj aspekt socijalne ekonomije te iskoristiti znanje i iskustvo iz tog sektora uključivanjem subjekata socijalne ekonomije u osmišljavanje i provedbu aktivnih politika tržišta rada⁵⁹.
- (11) Socijalna ekonomija doprinosi Uniji ravnopravnosti poticanjem socijalnog uključivanja skupina u nepovoljnom položaju i nedovoljno zastupljenih skupina tako što im pruža socijalne usluge i usluge skrbi (uključujući skrb za djecu, zdravstvenu i dugotrajnu skrb), socijalno stanovanje te potporu djeci i mladima s posebnim potrebama. Pridonosi i smanjenju nejednakosti, kao što je razlika na temelju spola u zapošljavanju, izravnim zapošljavanjem velikog broja žena te pružanjem usluga skrbi koje njegovateljima, od kojih su većina žene, omogućuju da se uključe na tržište rada. Socijalna ekonomija, kao važan partner javnog sektora, može dati vrijedan doprinos osmišljavanju i pružanju usluga skrbi sa smještajem, kod kuće i u zajednici. Zahvaljujući inicijativama za partnerstvo, javna tijela i subjekti socijalne ekonomije mogu pružati visokokvalitetne, dostupne i cjenovno pristupačne usluge skrbi.
- (12) Sustavi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja imaju ključnu ulogu u omogućivanju ljudima da steknu vještine potrebne za radno mjesto, osobni razvoj i građanstvo. Pomažu i u osiguravanju kvalificirane radne snage koja može doprinijeti pravednoj usporednoj zelenoj i digitalnoj tranziciji. Subjekti socijalne ekonomije pružaju prilike za zapošljavanje, osposobljavanje na radnom mjestu i programe učenja temeljenog na radu prilagođene potrebama pojedinaca i lokalnog gospodarstva. Oni mogu pomoći u uvođenju individualnih računa za učenje iz Preporuke Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje⁶⁰. Stoga mogu doprinijeti

⁵⁶ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost (SL C 243, 27.6.2022., str. 10.–25.).

⁵⁷ Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21.–59.).

⁵⁸ Jedan je primjer potpora Belgije za „collectief maatwerk” koja uključuje financijsku potporu socijalnim poduzećima za uključivanje na tržište rada.

⁵⁹ Jedan takav primjer je francuska inicijativa *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée*, čiji je cilj borba protiv dugotrajne nezaposlenosti osnivanjem neprofitnih organizacija u područjima s visokom stopom dugotrajne nezaposlenosti kako bi se lokalno stanovništvo s ugovorima o radu na neodređeno vrijeme zaposlilo za obavljanje korisnih aktivnosti za zajednicu, kao što su recikliranje, skrb za djecu i vrtlarstvo u zajednici. Slične inicijative uvedene su u Groningenu u Nizozemskoj i u Marienthalu u Austriji.

⁶⁰ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje 2022/C 243/03 (SL C 243, 27.6.2022., str. 26.–34.).

stvaranju kvalificirane i prilagodljive radne snage koja se može prilagoditi promjenama na tržištu rada, potencijalno olakšati prelazak s jednog radnog mjesta na drugo te smanjiti nedostatak radne snage, čime se doprinosi ukupnom gospodarskom rastu. Države članice mogu iskoristiti taj potencijal pri prikupljanju informacija o vještinama, olakšavanju osposobljavanja i osmišljavanju obrazovnih kurikuluma.

- (13) Izazovi povezani s usporednom tranzicijom i demografskim promjenama moraju se svladavati na regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se postigla gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija. Subjekti socijalne ekonomije općenito polaze od lokalnog angažmana pa su izravnije povezani sa zajednicama i građanima i dobro su upoznati s njihovim problemima te često djeluju kao socijalni inovatori i pronalaze rješenja koja su šire primjenjiva i koja doprinose sustavnim društvenim promjenama. Na primjer, socijalna ekonomija mogla bi ponuditi mogućnosti usavršavanja niskokvalificiranim radnicima iz sektora koji prolaze kroz velike promjene i pružiti cjenovno pristupačnu osnovnu robu skupinama s niskim dohotkom. U udaljenim i ruralnim područjima s manje mogućnosti za zapošljavanje i obrazovanje subjekti socijalne ekonomije mogu pružiti prijeko potrebne prilike i na taj način te regije učiniti privlačnijima. Razvoj ekosustava socijalne ekonomije EU-a stoga doprinosi ublažavanju posljedica starenja stanovništva, depopulacije i drugih demografskih trendova te promicanju lokalnog gospodarskog i industrijskog razvoja, posebno u ruralnim i udaljenim područjima te u najudaljenijim regijama EU-a, kao npr. u sektoru poljoprivrede, proizvodnje ekološke hrane i plavog gospodarstva.
- (14) Poticanjem lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice i stvaranjem povoljnih ekosustava za socijalne inovacije jača se socijalna ekonomija i potpomaže uspostava klimatski neutralnog gospodarstva u skladu s europskim zelenim planom⁶¹ i industrijskim planom u okviru zelenog plana⁶². S obzirom na važnu ulogu socijalne ekonomije u razvoju kružnog gospodarstva, osmišljavanje međusektorskih i dosljednih mjera industrijske politike za ponovnu uporabu, popravak i recikliranje moglo bi pridonijeti stvaranju funkcionalnog tržišta sekundarnih sirovina, čime bi se optimizirao doprinos socijalne ekonomije ciljevima utvrđenima akcijskim planom za kružno gospodarstvo⁶³ te povećala konkurentnost europske industrije s nultom neto stopom emisija. Subjekti socijalne ekonomije u digitalnom sektoru pokazali su potencijal za poticanje građana i poduzeća da sudjeluju u uključivoj digitalnoj tranziciji usmjerenoj na čovjeka te da odigraju aktivnu ulogu u postizanju ciljeva programa politike za digitalno desetljeće do 2030. uspostavljenog Odlukom (EU) 2022/2481⁶⁴ i Europskom deklaracijom o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće⁶⁵. Kako bi povećala otpornost te usporedne tranzicije na zeleno i digitalno društvo, Komisija je u svibnju 2021. ažurirala svoju industrijsku strategiju Unije. U strategiji se navode

⁶¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Europski zeleni plan”, COM(2019) 640 final.

⁶² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija”, COM(2023) 62 final.

⁶³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu”, COM(2020) 98 final.

⁶⁴ Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030. (SL L 323, 19.12.2022., str. 4.–26.).

⁶⁵ Europska deklaracija o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće, COM(2022) 28 final.

izazovi s kojima se suočava 14 industrijskih ekosustava, uključujući ekosustav „lokalne i socijalne ekonomije”.

- (15) Kako bi socijalna ekonomija mogla ostvariti svoj potencijal u podupiranju pristupa tržištu rada, socijalnog uključivanja, razvoja vještina, teritorijalne kohezije i održivog gospodarskog razvoja, potreban joj je poticajni okvir. Budući da na socijalnu ekonomiju utječu horizontalne i sektorske politike i odredbe, u takvom okviru trebale bi se uzeti u obzir posebnosti socijalne ekonomije i dodatne prepreke s kojima se subjekti socijalne ekonomije suočavaju u svojem razvoju, a koje ograničavaju njihovu mogućnost opstanka uz tradicionalna poduzeća. Subjekti socijalne ekonomije ne teže maksimalnom povećanju učinkovitosti i dobiti, već stvaranju pozitivnih društvenih ishoda. Potrebne su im mjere potpore i povoljno financijsko, administrativno i pravno okruženje u kojem se uzimaju u obzir posebne značajke njihovih poslovnih modela u pogledu upravljanja, raspodjele dobiti, radnih uvjeta i učinka. Te im mjere omogućuju, na primjer, zapošljavanje manje produktivnih radnika ili pružanje socijalnih usluga po pristupačnim cijenama. Za utvrđivanje poticajnih okvira potrebne su sveobuhvatne strategije. To može uključivati donošenje regulatornih mjera odnosno provedbu ili prilagodbu politika i inicijativa kako bi se poduprli doprinosi socijalne ekonomije društvenim i ekološkim ciljevima te povećala njihova gospodarska i industrijska vrijednost. S pomoću tih strategija trebao bi se pratiti napredak i mjeriti djelotvornost inicijativa, prema potrebi provesti prilagodbe i poboljšanja, te bi one u konačnici trebale donijeti učinkovitije i utjecajnije rezultate u tom sektoru. Strategije će možda trebati donijeti na različitim razinama vlasti (nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj), ovisno o institucijskoj organizaciji i kontekstu u svakoj državi članici. Regije i druge podnacionalne razine mogle bi donijeti strategije socijalne ekonomije koje su jasno povezane s ciljevima i prioritetima regionalnog razvoja, čime bi se ostvarila maksimalna uzajamna korist.
- (16) Za uspješan razvoj i provedbu strategija socijalne ekonomije nužno je uključiti dionike socijalne ekonomije. Nekoliko država članica već je osnovalo skupine na visokoj razini koje potiču dijalog javnih tijela i subjekata socijalne ekonomije⁶⁶. Mreže predstavnika socijalne ekonomije mogu biti i platforma za zajedničko djelovanje, mogu olakšati suradnju i razmjenu informacija te stvoriti mogućnosti za izgradnju kapaciteta i uzajamno učenje.
- (17) Javna financijska potpora ima važnu ulogu u omogućivanju ustroja i razvoja subjekata socijalne ekonomije. Općenito, subjekti socijalne ekonomije imaju veće poteškoće u pristupu financijskim sredstvima od drugih poduzeća. Na primjer, unatoč nekim poboljšanjima, analizom financijskih tržišta socijalnih poduzeća otkrivena je stalna neusklađenost između ponude i potražnje za financiranjem socijalnih poduzeća u Europi u smislu pristupa zaduživanju i vlasničkom kapitalu. Budući da subjekti socijalne ekonomije nastoje ostvariti pozitivne društvene i/ili ekološke učinke te da svojim ulagačima i vlasnicima dobit mogu raspodijeliti samo u ograničenoj mjeri, ako uopće, oni obično nisu prikladni za ulagače koji traže znatne financijske povrate. Mjere potpore dostupne za rješavanje tog problema često su neujednačene i znatno se razlikuju u djelotvornosti. One variraju od bespovratnih sredstava i subvencija do usluga savjetovanja i izgradnje kapaciteta, a često ih osiguravaju inkubatori. Stoga još uvijek ima mnogo prostora za poboljšanje u osiguravanju prilagođenog financiranja za pojedine faze životnog ciklusa subjekta socijalne ekonomije, a daljnja potpora za

⁶⁶ Na primjer, francusko Visoko vijeće za socijalnu i solidarnu ekonomiju, Španjolsko vijeće za razvoj socijalne ekonomije i portugalsko Nacionalno vijeće za socijalnu ekonomiju.

mobilizaciju privatnog financiranja i druge dopunske mjere za poboljšanje pristupa financiranju subjekata socijalne ekonomije mogle bi biti korisne. Jedan takav pristup uključuje mogućnost izbora pojedinačnih štediša ili zaposlenika koji sudjeluju u mirovinskim planovima odnosno planovima štednje koje financira poslodavac da odaberu plan u sklopu kojeg se dio njihove štednje ulaže u socijalno poduzeće⁶⁷.

- (18) Unija pruža brojne mogućnosti financiranja za potporu socijalnoj ekonomiji. Sredstva osiguravaju Europski socijalni fond plus, Europski fond za regionalni razvoj uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1058⁶⁸, Fond za pravednu tranziciju uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1056⁶⁹, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj uspostavljen Uredbom (EU) br. 1305/2013⁷⁰, program jedinstvenog tržišta uspostavljen Uredbom (EU) 2021/690⁷¹, program InvestEU uspostavljen Uredbom (EU) 2021/523⁷²te, prema potrebi, Mehanizam za oporavak i otpornost uspostavljen Uredbom (EU) 2021/241⁷³. Unija putem platforme fi-compass pruža i savjetodavnu potporu za osmišljavanje financijskih instrumenata u okviru fondova kohezijske politike. Države članice, uključujući regionalna i lokalna tijela, mogle bi bolje iskoristiti te mogućnosti donošenjem posebnih mjera za socijalnu ekonomiju. Tehnička potpora⁷⁴ još je jedan instrument Unije dostupan za poboljšanje kapaciteta država članica za osmišljavanje i provedbu politika za jačanje socijalne ekonomije.
- (19) Pružanje robe i usluga te suradnja s javnim tijelima i tradicionalnim poduzećima ključni su za razvoj socijalne ekonomije, ostvarivanje prihoda i pomoć subjektima socijalne ekonomije da postanu financijski samodostatni. Zahvaljujući mogućnostima fleksibilnosti u okviru pravila Unije o javnoj nabavi, javni naručitelji mogu koristiti javnu nabavu na strateški način utvrđivanjem inovativnih, zelenih i socijalnih kriterija, čime u konačnici doprinose održivijem, uključivijem i konkurentnijem gospodarstvu. Međutim, većina ponuda i dalje se dodjeljuje isključivo na temelju cijene. Budući da subjekti socijalne ekonomije nastoje stvoriti društvene i kolektivne pogodnosti, a ne pružati usluge po najnižoj cijeni, teško se natječu u redovitim postupcima javne nabave, unatoč tome što mogu pružiti širu dodanu vrijednost postupku nabave. Prostora ima i za povećanje kapaciteta poslovanja subjekata socijalne ekonomije, među ostalim sustavnijom integracijom u tradicionalne poslovne lance vrijednosti i partnerstvom s njima kako bi se zajedno nadmetali u javnoj nabavi i stvorili nove tržišne prilike.

⁶⁷ Na primjer „Les Fonds Communs de Placement d’Entreprise solidaires” u Francuskoj.

⁶⁸ Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (SL L 231, 30.6.2021., str. 60.–93.).

⁶⁹ Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.–20.).

⁷⁰ Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487.–548.).

⁷¹ Uredba (EU) 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i o stavljanju izvan snage uredba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014 (SL L 153, 3.5.2021., str. 1.–47.).

⁷² Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.–89.).

⁷³ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.–75.).

⁷⁴ Uredba (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu (SL L 57, 18.2.2021., str. 1.–16.).

- (20) Javna tijela često ne iskorištavaju u najvećoj mogućoj mjeri trenutačno područje primjene pravila o državnim potporama za potporu socijalnoj ekonomiji, pri čemu samo tržište ne može omogućiti zadovoljavajući pristup tržištu rada i socijalnom uključivanju, te se ograničavaju na mjere u okviru općeg praga *de minimis* i ne iskorištavaju mogućnost uvođenja mjera u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014⁷⁵ (Uredba o općem skupnom izuzeću) kao što su regionalne potpore, potpore za financiranje rizika i potpore za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju. Kad je riječ o *de minimis* potporama, one su trenutačno ograničene na 200 000 EUR tijekom tri godine, ali postojeća pravila prestaju važiti 31. prosinca 2023. i trenutačno su u postupku revizije. Pravila Unije kojima se uređuju usluge od općeg gospodarskog interesa isto tako nude mogućnost odobravanja državnih potpora, ali javna tijela te mogućnosti često ne iskorištavaju u potpunosti, posebice kad je riječ o socijalnim uslugama u području integracije ranjivih osoba na tržište rada.
- (21) Politika oporezivanja isto tako može imati važnu ulogu u poticanju socijalne ekonomije i osiguravanju da si subjekti socijalne ekonomije mogu priuštiti rad uz tradicionalna poduzeća, čime se stvara pravednije poslovno okruženje i doprinosi socijalnom uključivanju i boljem pristupu zapošljavanju. Nekoliko država članica uspostavilo je dosljedan porezni okvir kojim se potiče razvoj sektora, uključujući porezne poticaje prilagođene potrebama socijalne ekonomije, pri čemu se uzima u obzir njezina raznolikost i sprečava fragmentacija. Uspostavom dobro osmišljenih poreznih poticaja za donacije subjektima socijalne ekonomije od javne koristi može se potaknuti njihovo financiranje, među ostalim i preko granica Unije, u skladu s načelom nediskriminacije iz Ugovora. U nekoliko država članica i dalje postoje administrativne prepreke u pogledu donacija od javne koristi preko granica država članica te nedostatak transparentnosti u pogledu dokumenata potrebnih za stjecanje statusa javne koristi. Izdavanje standardiziranih obrazaca subjekta primatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici moglo bi smanjiti administrativne prepreke. Kao prvi korak, države članice mogle bi staviti na raspolaganje prijevode nacionalnih obrazaca na jezike kojima se koriste druge države članice. Kao drugi korak, države članice mogle bi razmotriti izradu standardnih obrazaca za izravni porez na prekogranične donacije.
- (22) Postupci mjerenja društvenog učinka i upravljanja njime posebno su važni za subjekte socijalne ekonomije jer im omogućuju razumijevanje i priopćavanje njihova učinka te pristup financiranju temeljenom na učinku. Mjerenje društvenog učinka uključuje korištenje parametara i alata za procjenu društvenog učinka određene intervencije ili inicijative. Upravljanje društvenim učinkom uključuje izgradnju sustava, procesa i sposobnosti koji su organizaciji potrebni za proaktivno upravljanje učinkom i njegovo povećanje. Međutim, veliki broj dostupnih okvira i alata može biti prepreka, posebice za subjekte s manje sredstava. Praćenjem društvenih ishoda javnih ulaganja omogućuje se javni nadzor, može se potkrijepiti razlog korištenja novca poreznih obveznika za potporu subjektima ili aktivnostima socijalne ekonomije te se može pomoći u sprečavanju „pranja učinka” (precjenjivanje ili lažno navođenje učinka). U tom bi pogledu mogli biti korisni pristupi mjerenju društvenog učinka i upravljanju njime koji su dobro razmotreni, razmjerni i prilagođeni potrebama pojedinačnih

⁷⁵ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.–78.).

subjekata. Trebali bi se temeljiti na standardnim metodama i pokazateljima te na čimbenicima kao što su veličina, faza razvoja i raznolikost subjekata.

- (23) Vidljivost i priznavanje socijalne ekonomije na nacionalnoj i regionalnoj razini u Uniji u posljednjem su se desetljeću poboljšali. Međutim, potencijal tog sektora u mnogim zemljama Unije i dalje je neiskorišten. Zbog nedostatka koordinacije i razmjene među zemljama i dalje su prisutne razlike u razvoju socijalne ekonomije te stoga postoji jasna prilika da države članice ostvare koristi učenjem i razmjenom najboljih primjera iz prakse. Informiranost šire javnosti o socijalnoj ekonomiji i njezinim pozitivnim doprinosima također je ograničena. To može otežati razvoj politika potpore i tržišnih prilika za socijalnu ekonomiju. Reguliranjem uz istodobno osiguravanje da novo zakonodavstvo zadovoljava potrebe subjekata socijalne ekonomije, može se stvoriti veća svijest te im se može zajamčiti veća legitimnost, što olakšava pristup financiranju i tržištima. Nacionalna javna tijela i dionici pokrenuli su nekoliko inicijativa, kao što su posebni pravni oblici, oznake i statusi⁷⁶ za socijalnu ekonomiju, te komunikacijske kampanje velikih razmjera kako bi se povećalo razumijevanje i vidljivost socijalne ekonomije. Ostale uspješne reforme uključuju osnivanje posebnih ministarskih jedinica za socijalnu ekonomiju i bolji dijalog dionika i javnih tijela. Povećanje vidljivosti socijalne ekonomije ključno je kako bi se u potpunosti prepoznao njezin pozitivan učinak na društvo, kao što je naglašeno u akcijskom planu za socijalnu ekonomiju pokretanjem portala za socijalnu ekonomiju.
- (24) Točni podaci i statistike ključni su za bolje razumijevanje poslovnih modela socijalne ekonomije i donošenje političkih odluka utemeljenih na dokazima. Međutim, nedostaju pouzdani podaci o socijalnoj ekonomiji, uključujući podatke o njezinoj gospodarskoj dodanoj vrijednosti i rezultatima. Postojeći podaci često su nepotpuni i teško ih je usporediti. Na primjer, samo je nekoliko država članica proširilo svoje nacionalne računovodstvene sustave kako bi prikupile dodatne podatke (npr. u satelitskim računima) o socijalnoj ekonomiji, unatoč financijskoj potpori dostupnoj u okviru proračuna Unije. Socijalna ekonomija obično nije uključena u strukturne poslovne statistike, primjerice ako se statistike temelje na gospodarskim podacima koje stvaraju profitna poduzeća, a tradicionalni subjekti socijalne ekonomije uključeni su samo u preostale kategorije. Stavljanjem na raspolaganje ključnih statističkih podataka o veličini, radnoj snazi, razvoju i problemima socijalne ekonomije, uspostavljene strategije i mjere bile bi učinkovitije te bi bile prilagođene različitim situacijama u sektoru.

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

CILJ

1. U skladu s načelima europskog stupa socijalnih prava cilj je ove Preporuke poboljšati pristup tržištu rada i socijalno uključivanje usmjeravanjem država članica u promicanju poticajnih politika i regulatornih okvira za socijalnu ekonomiju i/ili mjera kojima se olakšava njezin razvoj.

Kako bi se postigli ti ciljevi, državama članicama preporučuje se da surađuju s dionicima kako bi uzele u obzir, poduprle i nadovezale se na doprinose socijalne ekonomije.

⁷⁶ Pravni statusi/kvalifikacije, koji se ponekad nazivaju i oznakama, razlikuju se od pravnih oblika jer se mogu koristiti za različite pravne oblike, uključujući profitne i neprofitne organizacije.

2. Ovom se Preporukom nastoji poduprijeti provedba akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava te pridonijeti postizanju triju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva do 2030.
3. Promicanjem socijalne ekonomije ova Preporuka također nastoji potaknuti pravedan i održiv gospodarski i industrijski razvoj te doprinijeti teritorijalnoj koheziji u svim državama članicama.

DEFINICIJE

4. Za potrebe ove Preporuke primjenjuju se sljedeće definicije:
 - (a) „socijalna ekonomija” znači privatni subjekti, neovisni o javnim tijelima, koji pružaju robu i usluge svojim članovima ili društvu, a koji obuhvaćaju zadruge, društva za uzajamnu pomoć, udruge (uključujući dobrotvorne organizacije), zaklade i socijalna poduzeća koja djeluju u skladu sa sljedećim glavnim načelima i obilježjima:
 - davanje prednosti ljudima te društvenim i/ili ekološkim svrhama pred dobiti,
 - ponovno ulaganje većine dobiti i viškova radi daljnjeg ostvarivanja svojih društvenih i/ili ekoloških svrha te obavljanja aktivnosti u interesu članova/korisnika („zajednički interes”) i/ili društva u cjelini („opći interes”), i
 - demokratsko i/ili participativno upravljanje;
 - (b) „socijalno poduzeće” znači subjekt koji proizvodi robu i pruža usluge na tržištu na poduzetnički način i u skladu s načelima i obilježjima socijalne ekonomije, a razlog za njegovu komercijalnu djelatnost društveni su i/ili ekološki ciljevi.

POTICANJE PRISTUPA TRŽIŠTU RADA I SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA PUTEM SOCIJALNE EKONOMIJE

Pristup tržištu rada

5. Državama članicama preporučuje se da uzmu u obzir i podupru posebnu dodanu vrijednost socijalne ekonomije olakšavanjem pristupa tržištu rada te promicanjem kvalitetnih radnih mjesta za sve, uz istodobno stvaranje pravednijih radnih uvjeta. To bi trebalo ostvariti u okviru uključivog rasta, kako je istaknuto u Smjernicama za politike zapošljavanja država članica, posebice:
 - (a) uspostavljanjem odnosno poticanjem partnerskih inicijativa koje uključuju subjekte socijalne ekonomije u osmišljavanje i provedbu aktivnih politika tržišta rada;
 - (b) osiguravanjem da javna tijela pružaju dostatnu potporu subjektima socijalne ekonomije radi bolje radne integracije žena, skupina u nepovoljnom položaju i nedovoljno zastupljenih skupina (kao što su dugotrajno nezaposlene osobe, osobe koje pate od problema s mentalnim zdravljem, neaktivne, niskokvalificirane osobe, osobe s invaliditetom, osobe migrantskog, manjinskog rasnog ili etničkog podrijetla (uključujući Rome), mlade i starije osobe) putem:
 - i. socijalnih poduzeća za radnu integraciju koja pružaju radna mjesta i prilagođenu potporu takvim skupinama;

- ii. mjera za pomoć tim skupinama da se s pomoću radnog iskustva u socijalnim poduzećima pripreme za zapošljavanje radi uključivanja na otvoreno tržište rada;
- (c) podupiranjem projekata suradnje između javnih službi za zapošljavanje, lokalnih tijela, subjekata socijalne ekonomije i tradicionalnih poduzeća kako bi se mladima koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET-ovi) osigurale prilagođene mogućnosti profesionalnog usmjeravanja te učenja i osposobljavanja. Te mogućnosti mogu uključivati naukovanje, programe profesionalnog osposobljavanja, osobno podučavanje i sastanke s osobama koje služe kao uzori, a cilj im je olakšati uključivanje na tržište rada, u skladu s pojačanom Garancijom za mlade;
 - (d) promicanjem socijalnog poduzetništva kao sredstva za poticanje samozapošljavanja i drugih oblika zapošljavanja, razvijanjem gospodarskih aktivnosti na lokalnoj razini te svladavanjem društvenih i ekoloških izazova putem inovativnih i uključivih poslovnih modela; za postizanje tih ciljeva države članice mogu, na primjer:
 - i. pobrinuti se da socijalni poduzetnici imaju pristup socijalnoj zaštiti;
 - ii. razmotriti smanjenje doprinosa za socijalno osiguranje radi zapošljavanja novih zaposlenika;
 - iii. utvrditi, procijeniti i ukloniti moguće administrativne nedostatke ili prepreke osnivanju socijalnog poduzeća;
 - (e) osmišljavanjem politika i donošenjem mjera za promicanje i uključivanje rodne ravnopravnosti u socijalnu ekonomiju, na primjer:
 - i. suprotstavljanjem diskriminirajućim društvenim normama i stereotipima o vještinama žena i muškaraca te podcjenjivanjem rada žena;
 - ii. pružanjem prilagođene potpore za osnaživanje žena smanjenjem razlika na temelju spola u zapošljavanju i plaćama te osiguravanjem ravnopravnog vodstva;
 - iii. omogućivanjem pristupa programima podučavanja i mentorstva za žene koje žele postati socijalne poduzetnice i predvodnice;
 - (f) stvaranjem poticajnog okvira za prijenos poslovanja zaposlenicima radi osnivanja radničkih zadruga kako bi se izbjegao gubitak radnih mjesta te zaštitila gospodarska djelatnost;
 - (g) suradnjom sa subjektima socijalne ekonomije kako bi se većem broju osoba s invaliditetom omogućilo da se uključe na tržište rada, primjerice razvojem pomoćnih tehnologija;
 - (h) promicanjem socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja u području socijalne ekonomije kako bi se osigurali pravedni radni uvjeti za radnike, uključujući pravedne plaće, uz poštovanje autonomije socijalnih partnera.

Socijalno uključivanje

- 6. Državama članicama preporučuje se da uzmu u obzir i podrže ulogu socijalne ekonomije u pružanju pristupačnih i visokokvalitetnih socijalnih usluga i usluga skrbi te stanovanja, posebno za skupine u nepovoljnom položaju, uz javno dostupne socijalne usluge. To bi primjerice moglo uključivati:

- (a) suradnju sa subjektima socijalne ekonomije u okviru njihovih područja djelovanja pri uspostavi i pružanju usluga od općeg interesa;
- (b) sudjelovanje subjekata socijalne ekonomije u osmišljavanju i pružanju socijalnih usluga i usluga skrbi usmjerenih na ljude, kako je naglašeno u europskoj strategiji za skrb;
- (c) suradnju sa subjektima socijalne ekonomije na osmišljavanju i pružanju skrbi i potpore djeci i mladima, uključujući djecu iz skupina u nepovoljnom položaju, u skladu s europskim jamstvom za djecu uspostavljenim Preporukom Vijeća (EU) 2021/1004⁷⁷ i strategijom Unije o pravima djeteta⁷⁸.

Vještine

7. Državama članicama preporučuje se da podrže osposobljavanje i razvoj vještina za socijalnu ekonomiju, posebno:
- (a) korištenjem raspoloživih informacija o potrebama gospodarstva i tradicionalnog tržišta rada za vještinama radi stjecanja uvida u to kako socijalna ekonomija može doprinijeti ponudi kvalificirane radne snage i smanjenju nedostatka radne snage;
 - (b) olakšavanjem pristupa osposobljavanju i vještinama u području socijalne ekonomije:
 - i. uvođenjem mjera za uzajamno učenje među subjektima socijalne ekonomije, organizacijama za osposobljavanje i tradicionalnim poduzećima radi poboljšanja upravljačkih i poduzetničkih vještina te vještina potrebnih za radno mjesto koje su preduvjet za digitalnu i zelenu tranziciju (uključujući vještine za kružno gospodarstvo, vještine popravka i digitalne vještine);
 - ii. prekvalifikacijom i usavršavanjem cjeloživotnih učenika, uključujući skupine u nepovoljnom položaju, te pružanjem pomoći pri njihovu prelasku na otvoreno tržište rada u skladu s europskim pristupom mikrokvifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost;
 - iii. uvrštavanjem osposobljavanja o socijalnoj ekonomiji odnosno osposobljavanja koje pruža socijalna ekonomija na popis osposobljavanja koje se može obuhvatiti individualnim računima za učenje⁷⁹.
 - (c) izradom posebnih programa naukovanja u okviru socijalne ekonomije kojima se podupiru mladi, posebno osobe koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, kako bi imali priliku usavršiti svoje vještine i pripremiti se za tržište rada, te kako bi se u tom sektoru razvio stručni kadar, u skladu s europskim okvirom za kvalitetna i učinkovita naukovanja;
 - (d) poticanjem uključivanja vještina povezanih sa socijalnom ekonomijom i socijalnim poduzetništvom u obrazovanje i osposobljavanje na svim razinama

⁷⁷ Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu (SL L 223/14, 22.6.2021.).

⁷⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Strategija EU-a o pravima djeteta”, COM(2021) 142 final.

⁷⁹ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje 2022/C 243/03 (SL C 243, 27.6.2022., str. 26.–34.).

obrazovanja, posebno u poduzetničkim i poslovnim tečajevima, te omogućivanjem pristupa programima podučavanja i mentorstva za subjekte socijalne ekonomije i socijalne poduzetnike;

- (e) osnivanjem nacionalnih centara stručnosti radi osposobljavanja u području socijalne ekonomije i sudjelovanjem u transnacionalnim inicijativama koje olakšavaju pristup specijaliziranim programima obrazovanja i osposobljavanja za socijalnu ekonomiju, primjerice suradnjom s pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji posluju u okviru uspostavljenih tijela, kao što su centri strukovne izvrsnosti iz Preporuke Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost⁸⁰.

Socijalne inovacije, održivi gospodarski razvoj i teritorijalna kohezija

8. Državama članicama preporučuje se da ojačaju potpornu ulogu koju subjekti socijalne ekonomije imaju u promicanju socijalnih inovacija i u ključnim sektorima lokalnog razvoja i zapošljavanja. To se može postići:

- (a) stvaranjem povoljnog ekosustava za socijalne i lokalizirane inovacije tako da se olakša provedba inicijativa za suradnju i partnerstvo između subjekata socijalne ekonomije i kružnog gospodarstva, tradicionalnih poduzeća, pružatelja financijskih sredstava, lokalnih vlasti i drugih dionika. Na primjer, to se može učiniti na sljedeće načine:
 - i. stvaranjem ili poticanjem centara za socijalne inovacije odnosno klastera socijalnih i ekoloških inovacija osmišljenih kako bi se zadovoljile lokalne potrebe i ispitala zajednička rješenja;
 - ii. uključivanjem subjekata socijalne ekonomije u lokalni razvoj pod vodstvom zajednice, među ostalim korištenjem dostupnih instrumenata Unije za financiranje;
 - iii. suradnjom s nacionalnim i regionalnim centrima stručnosti za socijalne inovacije radi izgradnje mreža, povećanja kapaciteta i sinergija, isticanja učinkovitosti i razvoja ključnih alata i metoda za poticanje socijalnih inovacija;
- (b) osiguravanjem povezanosti politike socijalne ekonomije s industrijskom politikom i prijelazom na digitalno i kružno gospodarstvo;
- (c) prilagodbom regulatornih okvira za potporu subjektima socijalne ekonomije u kružnom gospodarstvu, primjerice osiguravanjem odgovarajućih poticaja poduzećima da doniraju neprodanu i vraćenu robu subjektima socijalne ekonomije radi popravka i ponovne uporabe umjesto uništavanja robe i poticaja pojedincima da doniraju rabljenu robu, osiguravanjem pristupa tokovima otpada za subjekte socijalne ekonomije, njihovim uključivanjem u strategije sprečavanja nastanka otpada te ovlašćivanjem banaka hrane za prikupljanje viška hrane;
- (d) poticanjem razvoja inicijativa i ekosustava socijalne ekonomije koji se temelje na zajednici, na primjer energetske zajednice, rješenja za zajedničku

⁸⁰ Preporuka Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost 2020/C 417/01 (SL C 417, 2.12.2020., str. 1.–16.).

mobilnost, zadruga na digitalnim platformama, pružanja skrbi, poljoprivrednih zadruga te lokalnih kratkih prehrambenih lanaca i tržišta, kako bi građani mogli pristupiti proizvodima i uslugama na lokalnoj razini;

- (e) poboljšanjem pristupa subjekata socijalne ekonomije digitalnim alatima i novim tehnologijama kao što su otvoreni kod, velika količina podataka ili umjetna inteligencija.

RAZVOJ POTICAJNIH OKVIRA ZA SOCIJALNU EKONOMIJU

9. Državama članicama preporučuje se da izrade političke i regulatorne okvire kojima se potiče i podupire socijalna ekonomija. U tu se svrhu potiču na osmišljavanje i uvođenje sveobuhvatnih strategija koje uzimaju u obzir i potiču socijalnu ekonomiju, u skladu s akcijskim planom Unije za socijalnu ekonomiju i drugim političkim smjernicama Unije. Pri oblikovanju tih strategija države članice trebale bi slijediti preporuke navedene u točkama od 13. do 21.
10. Državama članicama preporučuje se da uspostave mehanizme za savjetovanje i dijalog između javnih tijela i organizacija koje predstavljaju socijalnu ekonomiju. To može uključivati osnivanje skupina na visokoj razini i podupiranje stvaranja i razvoja reprezentativnih mreža socijalne ekonomije.
11. U strategijama iz točke 9. države članice trebale bi uzeti u obzir temeljna načela, značajke i opseg socijalne ekonomije, kao i činjenicu da oni mogu imati niz različitih pravnih oblika i statusa te da su svojstveni različitim nacionalnim, regionalnim i lokalnim zakonima i praksama.
12. Državama članicama preporučuje se da ulažu u razvoj razumijevanja socijalne ekonomije među svojim javnim dužnosnicima i tijelima putem programa osposobljavanja i transnacionalnih i/ili međuregionalnih inicijativa za izgradnju kapaciteta, uključujući inicijative u okviru programa Interreg Europe utvrđenog Uredbom (EU) 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća⁸¹. Inicijative bi trebale biti usmjerene na uzajamno učenje i razmjenu primjera najbolje prakse, a posebno na poticanje suradnje između regionalnih i lokalnih tijela, kao i dionika socijalne ekonomije. Komisija će poduprijeti taj rad kako je opisano u točki 22. podtočki (a) podpodtočki iii.

Pristup javnom i privatnom financiranju

13. Državama članicama preporučuje se da stvore poticajno okruženje za socijalno financiranje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, posebno:
 - (a) mapiranjem struktura financiranja za subjekte socijalne ekonomije, financijske posrednike i organizacije za potporu te procjenom njihovih potreba i djelotvornosti postojećih programa potpore;
 - (b) osiguravanjem da subjekti socijalne ekonomije u odgovarajućoj fazi svojeg razvoja imaju pristup financiranju prilagođenom njihovim potrebama, uključujući bespovratna sredstva i druge subvencije, financiranje vlasničkim ili kvazivlasničkim kapitalom u početnoj fazi ili zaduživanje, financiranje vlasničkim kapitalom, kvazivlasničko ili mezaninsko financiranje tijekom faze

⁸¹ Uredba (EU) 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja (Interreg)” koji se podupire iz Europskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata za financiranje vanjskog djelovanja (SL L 231, 30.6.2021., str. 94.–158.).

rasta te inovativne programe financiranja, kao što su javno-privatna partnerstva, platforme za skupno financiranje i kombinacije različitih vrsta financijskih instrumenata ili bespovratnih sredstava i financijskih instrumenata;

- (c) promicanjem pristupa malih ulagatelja održivim poslovnim modelima, sektorima, proizvodima i uslugama koje potiče ili podupire socijalna ekonomija;
- (d) ocjenjivanjem kriterija za pristup programima javnog financiranja, uključujući one usmjerene na tradicionalna poduzeća, kako bi se osiguralo da se njima ne stvaraju nepotrebne prepreke za subjekte socijalne ekonomije;
- (e) mobiliziranjem privatnog financiranja tako što će se prema potrebi na raspolaganje staviti programi državnih jamstava kako bi se specijalizirani i glavni ulagači potaknuli na financiranje subjekata socijalne ekonomije;
- (f) informiranjem javnosti o posebnim značajkama i potrebama subjekata socijalne ekonomije kako bi se poboljšao kapacitet glavnih privatnih ulagača da ponude prilagođenu financijsku potporu;
- (g) olakšavanjem pristupa subjekata socijalne ekonomije potpore za razvoj poslovanja i spremnost na ulaganja tijekom njihova životnog ciklusa, primjerice putem programa potpore za informiranje glavnih poduzetničkih inkubatora, akceleratora i drugih organizacija za potporu kako bi proširili svoju potporu na subjekte socijalne ekonomije, uključujući prilike za izgradnju kapaciteta za rukovoditelje subjekata socijalne ekonomije;
- (h) pružanjem namjenske financijske potpore i izgradnje kapaciteta kako bi se olakšao prijenos poslovanja na radničke zadruge;
- (i) ponudom programa kojima se povećava dostupnost financijskih sredstava za subjekte socijalne ekonomije, primjerice davanjem izbora pojedinačnim štedišama ili zaposlenicima koji sudjeluju u mirovinskim planovima ili planovima štednje koje financira poslodavac, uz mogućnost odabira plana kojim se dio ulaže u socijalno poduzeće;
- (j) optimalnim iskorištavanjem sredstava dostupnih u okviru fondova kohezijske politike, odjeljka „države članice” programa InvestEU, Mehanizma za oporavak i otpornost, sličnih programa i drugih nacionalnih i regionalnih sredstava putem provedbe mjera i inicijativa posebno osmišljenih za subjekte socijalne ekonomije;
- (k) korištenjem savjetodavnih usluga platforme fi-compass o financijskim instrumentima u okviru podijeljenog upravljanja Unije za razvoj instrumenata povratnog financiranja u okviru fondova kohezijske politike.

Pristup tržištima i javnoj nabavi

14. Državama članicama preporučuje se da potiču svoje javne naručitelje na stratešku nabavu robe i usluga, ostvarivanje društvenog učinka te pružanje potpore socijalnim inovacijama. U tu bi svrhu trebali u potpunosti iskoristiti alate dostupne u okviru pravila Unije o javnoj nabavi. Poticanje prihvaćanja društveno odgovornih i inovativnih rješenja u području javne nabave može obuhvaćati različite vrste alata politike, uključujući:

- (a) donošenje političkih smjernica i strategija nabave, uključujući moguće službene ciljeve, uz potporu vodstva te uz angažman s političke razine sve do ključnih donositelja odluka i upravitelja proračuna;
 - (b) davanje smjernica na odgovarajućim administrativnim razinama;
 - (c) informiranje javnih naručitelja i poduzeća o dodanoj vrijednosti društveno odgovorne javne nabave te stavljanje stručnog znanja na raspolaganje javnim naručiteljima i subjektima socijalne ekonomije;
 - (d) poticanje javnih naručitelja da u natječajnoj dokumentaciji upućuju na posebne obveze u okviru socijalnog i radnog prava te kolektivnih ugovora koje se primjenjuju na javnu nabavu⁸², da zatraže od ponuditelja da potvrde usklađenost i uspostave mjere praćenja;
 - (e) poticanje strukturiranog, transparentnog i nediskriminirajućeg dijaloga sa socijalnom ekonomijom i drugim dionicima kako bi se osmislila društveno odgovorna strategija javne nabave.
15. Kad je riječ o sadržaju, javni naručitelji trebali bi bolje iskoristiti fleksibilne odredbe u okviru postojećeg pravnog okvira Unije kako bi subjektima socijalne ekonomije olakšali pristup tržištu, na primjer:
- (a) poticanjem dijaloga s tržištem, posebice provođenjem transparentnih i uključivih prethodnih provjera tržišta s ciljanim rasponom potencijalnih dobavljača;
 - (b) rezerviranjem ugovora za socijalna poduzeća za radnu integraciju ili za subjekte koji zapošljavaju najmanje 30 % osoba s invaliditetom ili radnika u nepovoljnom položaju u skladu s člankom 24. Direktive 2014/23/EU, člancima 20. i 77. Direktive 2014/24/EU i člancima 38. i 94. Direktive 2014/25/EU;
 - (c) utvrđivanjem razmjernih i uključivih kriterija odabira kako bi se malim i inovativnim socijalnim poduzećima omogućilo da se natječu za ugovore;
 - (d) udaljavanjem od logike najniže cijene primjenom socijalnih kriterija za dodjelu u skladu s pravilom „ekonomski najpovoljnije ponude” i klauzulama društvenih ugovora te utvrđivanjem izvedbenih odnosno funkcionalnih zahtjeva u različitim fazama postupaka nabave, uključujući tehničke specifikacije;
 - (e) podjelom ugovora u grupe, u skladu s člankom 46. Direktive 2014/24/EU i člankom 65. Direktive 2014/25/EU, također radi olakšavanja suradnje između tradicionalnih poslovnih subjekata i subjekata socijalne ekonomije te korištenja pojednostavnjenih režima, posebno za socijalne i druge posebne usluge, kako bi postupak bio dostupniji subjektima socijalne ekonomije;
 - (f) zahtijevanjem posebnih oznaka u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima izvršenja ugovora kad namjeravaju nabaviti radove, robu

⁸² Članak 30. stavak 3. Direktive 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 094, 28.3.2014., str. 1.), članak 18. stavak 2. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 094, 28.3.2014., str. 65.) i članak 36. stavak 2. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 094, 28.3.2014., str. 243.).

ili usluge s posebnim društvenim ili ekološkim značajkama, u skladu s člankom 43. Direktive 2014/24/EU i člankom 61. Direktive 2014/25/EU.

16. Kako bi se subjektima socijalne ekonomije pomoglo da prošire svoj doseg, državama članicama preporučuje se da potiču suradnju između subjekata socijalne ekonomije i tradicionalnih poduzeća, posebno:
- (a) informiranjem javnosti o dodanoj društvenoj vrijednosti putem promicanja provjerenih praksi kojima se tradicionalna poduzeća potiču da u svoje dugoročne lance opskrbe i vrijednosti uključe socijalna poduzeća, a potrošače da kupuju robu i/ili usluge koje proizvode subjekti socijalne ekonomije, što je poznato i kao pokret „buy social” (kupujemo na društveno osviješten način);
 - (b) boljim pružanjem usluga mentorstva, povezivanja i olakšavanja kako bi se subjektima socijalne ekonomije pomoglo da razviju dugoročna partnerstva sa širom poslovnom zajednicom;
 - (c) promicanjem i podupiranjem zaposlenika socijalnih poduzeća za radnu integraciju u radu s tradicionalnim poduzećima kako bi stekli iskustvo na otvorenom tržištu rada;
 - (d) pomaganjem subjektima socijalne ekonomije i poduzetnicima da na najbolji način iskoriste nove tehnologije za pristup privatnim tržištima putem internetskih platformi temeljenih na socijalnoj ekonomiji, prostora za suradnju i digitalnih zajedničkih dobara.

Državna potpora

17. Kad god planirana mjera potpore za socijalnu ekonomiju čini državnu potporu i ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila, državama članicama preporučuje se da u potpunosti iskoriste područje primjene pravila o državnim potporama radi potpore socijalnoj ekonomiji, kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 651/2014, pravilima o uslugama od općeg gospodarskog interesa i pravilom *de minimis*:
- (a) primjenom odredaba Uredbe (EU) br. 651/2014, a posebno:
 - i. razmatranjem potpora za ulaganje za mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), na primjer za kupnju imovine u socijalnoj infrastrukturi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) br. 651/2014;
 - ii. optimalnim iskorištavanjem odredbi kojima se omogućuju potpore za rizično financiranje MSP-ova u skladu s člancima 21. i 21.a Uredbe (EU) br. 651/2014, na primjer osnivanjem investicijskih fondova uz sudjelovanje privatnih ulagatelja kako bi se izričito pružila potpora socijalnim poduzećima i osiguravanjem poreznih poticaja za neovisne privatne ulagatelje koji su fizičke osobe i koje prihvatljivim poduzećima izravno ili neizravno osiguravaju rizično financiranje;
 - iii. razmatranjem uvođenja početnih potpora kojima se malim, neuvrštenim mladim poduzećima omogućuje da prime razne instrumente potpore kao što su povoljni zajmovi, jamstva s povoljnim premijama ili bespovratna sredstva u skladu s člankom 22. Uredbe (EU) br. 651/2014;
 - iv. ulaganjem u ljude putem donošenja programa potpore za ponovno uključivanje na tržište rada radnika u nepovoljnom položaju ili radnika u iznimno nepovoljnom položaju u skladu s člancima 32. i 35. Uredbe (EU) br. 651/2014;

- v. olakšavanjem potpunog uključivanja radnika s invaliditetom u sve vrste poduzeća uz potporu posebnih subvencija, uključujući subvencije za plaće, poduzećima u skladu s člancima 33. i 34. Uredbe (EU) br. 651/2014;
 - vi. podupiranjem izgradnje ili nadogradnje lokalne infrastrukture, što može uključivati lokalnu socijalnu infrastrukturu, dodjelom potpore za pokrivanje razlike između troškova ulaganja i operativne dobiti ulaganja u skladu s člankom 56. Uredbe (EU) br. 651/2014;
- (b) u skladu s primjenjivim pravilima o državnim potporama državama članicama preporučuje se da istraže koje bi se usluge koje pružaju subjekti socijalne ekonomije mogle definirati i financirati kao usluge od općeg gospodarskog interesa, na primjer u području integracije ranjivih osoba na tržište rada, socijalnog stanovanja ili zdravstvenih i socijalnih usluga kao što su skrb za djecu, skrb za starije osobe ili osobe s invaliditetom; naknada za usluge koje zadovoljavaju socijalne potrebe čak se može, pod određenim uvjetima, izuzeti od obveze obavješćivanja, bez obzira na iznos primljene naknade, u skladu s Odlukom Komisije od 20.12.2011. (2012/21/EU)⁸³;
- (c) upotrebom dostupnog područja primjene za dodjelu transparentnih iznosa *de minimis* potpora.

Oporezivanje

18. Ne dovodeći u pitanje pravila o državnim potporama, državama članicama preporučuje se da:
- (a) osiguraju da sustavi oporezivanja ne ometaju razvoj socijalne ekonomije te procijene podupiru li porezni sustavi u dovoljnoj mjeri njezin razvoj;
 - (b) razmotre porezne poticaje za taj sektor, ako već nisu odobreni, u skladu s njihovim ciljevima socijalne politike i postojećim praksama u državama članicama te u skladu s pravom Unije, što može uključivati:
 - i. izuzeća od oporezivanja dobiti koju zadržavaju subjekti socijalne ekonomije;
 - ii. poticaje u području poreza na dohodak u obliku odbitaka ili poreznih olakšica odobrenih privatnim i/ili institucionalnim donatorima ili sustav imenovanja u skladu s kojim porezni obveznici svojem poreznom tijelu mogu navesti utvrđeni postotak svoje obveze plaćanja poreza na dohodak koji će se dodijeliti subjektima od javne koristi;
 - iii. oslobođenja od plaćanja poreza na naknade za nezaposlenost primljene u obliku paušalnog iznosa kako bi se olakšao prijenos poslovanja na radničke zadruge;
 - (c) preispitaju porezno opterećenje subjekata socijalne ekonomije te, ako je moguće, da ga smanje;

⁸³ Odluka Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknade za pružanje javnih usluga koje se dodjeljuju određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (SL L 7, 11.1.2012., str. 3.–10.).

- (d) olakšaju usklađenost na praktičnoj razini za prekogranične donacije od javne koristi u svrhu oporezivanja, na primjer izdavanjem standardiziranog obrasca za subjekta primatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici o iznosu donacije u kojem se utvrđuju i primatelj i davatelj;
- (e) osiguraju da se subjekti socijalne ekonomije ne koriste za utaju poreza, izbjegavanje plaćanja poreza, agresivno porezno planiranje ili pranje novca, te da se pritom pobrinu da su povezani administrativni postupci djelotvorni i razmjerni.

Mjerenje društvenog učinka i upravljanje njime

19. U skladu s mjerama Komisije iz točke 22. podtočke (a) podpodtočke v. državama članicama preporučuje se da podrže primjenu praksi mjerenja učinka i upravljanja njime, posebno:
- (a) uključivanjem praksi i metodologija za mjerenje društvenog učinka i upravljanje njime u okvire nacionalnih politika i programe povezane sa socijalnom ekonomijom;
 - (b) pružanjem prilagođene potpore na temelju dobrih praksi kako bi se subjektima socijalne ekonomije pomoglo pri donošenju jednostavne i praktične metodologije za mjerenje učinka i upravljanje njime kojom se poboljšavaju njihovi rezultati, dokazuje njihov društveni učinak te olakšava pristup financiranju temeljenom na učinku;
 - (c) poticanjem subjekata socijalne ekonomije da izmjere svoj učinak izgradnjom kapaciteta putem namjenskog financiranja te da dio javnog novca koji primaju (bespovratna sredstva ili ugovori) iskoriste za mjerenje svojeg društvenog učinka.

Vidljivost i priznavanje

20. Državama članicama preporučuje se da informiraju javnost o socijalnoj ekonomiji i načinu na koji ona doprinosi postizanju društvenih i ekoloških ciljeva, posebno:
- (a) uspostavom ili prilagodbom određenih pravnih oblika, pravnih statusa, oznaka i/ili sustava certificiranja za socijalnu ekonomiju na temelju procjena njihove potencijalne dodane vrijednosti te razmatranjem mogućeg dobrovoljnog uzajamnog priznavanja oznaka i certifikata koji se upotrebljavaju u drugim državama članicama. U takvim procjenama trebalo bi razmotriti u kojoj se mjeri njima može poboljšati razumijevanje sektora te poduprijeti njegov razvoj osiguravanjem pristupa određenim prednostima (kao što su porezni poticaji ili fleksibilnost u određenim postupcima nadmetanja/nabave). Komisija će poduprijeti taj rad kako je opisano u točki 22. podtočki (a) podpodtočki vi.;
 - (b) organiziranjem i financiranjem komunikacijskih kampanja i događanja za informiranje javnosti o socijalnoj ekonomiji, među ostalim za mlađe generacije, u suradnji s odgovarajućim razinama vlasti i drugim institucijama (npr. sveučilištima);
 - (c) širenjem uspješnih pilot-inicijativa i dobrih praksi koje vode subjekti socijalne ekonomije, poticanjem mjera za preuzimanje i širenje tih dobrih praksi putem mreža socijalne ekonomije te putem javne komunikacije.

21. Državama članicama preporučuje se da prate razvoj i uspješnost socijalne ekonomije poticanjem istraživanja i prikupljanjem statističkih i kvantitativnih i kvalitativnih podataka, posebno:
- (a) maksimalnim iskorištavanjem dostupne potpore Europske komisije za proširenje njihovih nacionalnih računovodstvenih sustava radi prikupljanja dodatnih i usporedivih podataka (satelitskih računa) i važnih anketa o kućanstvima (kao što su anketa o radnoj snazi i ankete koje su uključene u EU-SILC) kako bi se prikupile informacije o sudjelovanju u socijalnoj ekonomiji, uključujući raščlanjene podatke o spolu i dobi (i, ako je moguće, druge raščlambe) kako bi se razumio učinak na otvaranje radnih mjesta;
 - (b) poticanjem suradnje u području razvoja statistike između javnih tijela, istraživačkih organizacija i socijalne ekonomije, uz istodobno proširenje raspona izvora informacija kao što su registri, administrativni podaci, ankete i popisi radi prikupljanja točnih podataka;
 - (c) podupiranjem akademskih i neovisnih istraživanja o temama socijalne ekonomije.

POTPORA UNIJE

22. Vijeće pozdravlja namjeru Komisije da podupre provedbu ove Preporuke suradnjom s državama članicama na razvoju poticajnih politika i regulatornih okvira za socijalnu ekonomiju. To posebice uključuje:
- (a) provođenje inicijativa najavljenih u akcijskom planu za socijalnu ekonomiju, koje uključuju:
 - i. pokretanje i održavanje pristupnika EU-a za socijalnu ekonomiju, jasne ulazne točke za dionike socijalne ekonomije kako bi pronašli informacije o financiranju, politikama, mrežama/platformama i inicijativama Unije, uključujući izgradnju kapaciteta;
 - ii. objavljivanje analize postojećih poreznih okvira za socijalnu ekonomiju i poreznog tretmana prekograničnih donacija od javnog interesa te načela nediskriminacije;
 - iii. olakšavanje mogućnosti uzajamnog učenja za javne službenike o temama povezanim sa socijalnom ekonomijom organiziranjem internetskih seminara i radionica. Ti bi se događaji mogli temeljiti na mapiranju i prikupljanju i razmjeni dobrih praksi u nizu područja politika relevantnih za taj sektor, čime bi se sudionicima omogućilo da razmjenjuju znanje i utvrđuju uspješne strategije. Ta bi događanja također mogla poslužiti kao prilika za redovitu razmjenu najboljih primjera iz prakse i uzajamno učenje među koordinatorima socijalne ekonomije iz država članica;
 - iv. prikupljanje kvalitativnih i kvantitativnih dokaza o djelovanju socijalne ekonomije u državama članicama, među ostalim podupiranjem

istraživanja u okviru programa rada Obzora Europa za razdoblje 2023.–2024.⁸⁴

- v. podupiranje razvoja mjerenja društvenog učinka i upravljanja njime mapiranjem i preispitivanjem postojećih praksi, uključujući način na koji ispunjavaju potrebe i kapacitete subjekata socijalne ekonomije, kako bi se poboljšalo razumijevanje i olakšala njihova primjena⁸⁵. Taj će se rad provoditi uz blisko savjetovanje s dionicima te će se njime nastojati razviti jednostavne standardne metodologije s pomoću kojih bi subjekti socijalne ekonomije mogli procijeniti i dokazati svoj društveni učinak;
 - vi. pokretanje studije o nacionalnim oznakama socijalne ekonomije i sustavima certificiranja kojima se mapiraju postojeće inicijative, utvrđuju primjeri dobrih praksi, zajednička obilježja i kriteriji te koji državama članicama osiguravaju zajednički pristup i smjernice radi dobrovoljnog uzajamnog priznavanja;
 - vii. pružanje tehničke potpore državama članicama za reforme usmjerene na poticanje socijalne ekonomije na bilateralnoj i višedržavnoj osnovi;
 - viii. povećanje transnacionalne suradnje u području socijalnih inovacija putem Europskog centra kompetencija za socijalne inovacije, Europskog natječaja za socijalne inovacije te buduće mreže socijalnih poduzetnika i inovatora koji se podupiru u okviru programa jedinstvenog tržišta;
 - ix. podupiranje zajedničke provedbe tranzicijskog puta za industrijski ekosustav „lokalne i socijalne ekonomije”⁸⁶ prikupljanjem preuzetih obveza dionika te olakšavanjem suradnje među dionicima ekosustava u području zelene i digitalne tranzicije;
 - x. daljnja poboljšanja pristupa financiranju za socijalna poduzeća i druge subjekte socijalne ekonomije, primjerice financijskim proizvodima u okviru programa InvestEU;
 - xi. primjenu društveno odgovornih praksi javne nabave u natječajnim postupcima Komisije;
 - xii. pregled provedbe plana;
- (b) praćenje i ocjenjivanje provedbe ove Preporuke;
- (c) na temelju izvješća država članica iz točke 26., pripremu izvješća o evaluaciji mjera poduzetih kao odgovor na ovu Preporuku koje se podnosi na raspravu Odboru za zapošljavanje i Odboru za socijalnu zaštitu.

PROVEDBA, PRAĆENJE I EVALUACIJA

23. Državama članicama preporučuje se da donesu ili ažuriraju svoje strategije socijalne ekonomije u roku od 18 mjeseci od donošenja ove Preporuke.

⁸⁴ Provedbena odluka Komisije o donošenju programa rada za razdoblje 2023.–2024. u okviru posebnog programa za provedbu Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa i o njegovu financiranju, COM/2022/7550.

⁸⁵ Komisija zajedno s OECD-om objavljuje izvješće u kojem će utvrditi i razraditi prilagođene pristupe koje već provjeravaju subjekti socijalne ekonomije u Europi, uzimajući u obzir njihovu svrhu, područje primjene i glavne značajke, iznoseći primjere dobrih praksi.

⁸⁶ Izvješće „[Tranzicijski put za lokalnu i socijalnu ekonomiju](#)”.

24. Kako bi se osigurala uspješna provedba ove Preporuke, državama članicama preporučuje se da preispitaju i poboljšaju svoje administrativne i institucijske okvire na svim razinama upravljanja, na primjer:
- (a) kreiranjem jedinstvene kontaktne točke za pružanje pojednostavnjene i praktične potpore subjektima socijalne ekonomije u područjima kao što su pristup financiranju i drugim oblicima potpore;
 - (b) uspostavljanjem lokalnih i/ili regionalnih kontaktnih točaka za socijalnu ekonomiju koje imaju ulogu ambasadora socijalne ekonomije te promiču sektor, pružaju uzajamnu potporu, olakšavaju pristup financiranju Unije i nacionalnom financiranju te se povezuju s nacionalnim i regionalnim tijelima koja upravljaju fondovima Unije;
 - (c) imenovanjem koordinatora socijalne ekonomije u nacionalnim javnim institucijama. Ti bi koordinatori trebali imati jasan mandat i odgovornosti te dostatne resurse kako bi se omogućila djelotvorna koordinacija i praćenje Preporuke te osigurala dosljednost u oblikovanju politika u svim vladinim odjelima i s institucijama Unije.
25. Državama članicama preporučuje se da na nacionalnoj razini prate i ocjenjuju svoju provedbu ove Preporuke, među ostalim redovitim dijalogom s regionalnim i lokalnim tijelima te subjektima socijalne ekonomije kako bi informirale, savjetovale i popratile evaluaciju, praćenje i provedbu svojih strategija socijalne ekonomije.
26. Državama članicama preporučuje se da izvijeste Komisiju o svojem napretku u provedbi Preporuke najkasnije četiri godine nakon njezina donošenja te ponovno pet godina nakon toga.

Sastavljeno u Strasbourgu,

*Za Vijeće
Predsjednik*